

BROLIJOS REKOLEKCIJOS - RIMINI, 2007 m. gegužės 4-6 d.

PENKTADIENIO VAKARAS, GEGUŽĖS 4 D. IŽANGA – KUN. JULIAN CARRON

Meldžiame Šventąją Dvasią, nes tik Jos neaprėpiama galia pajėgia pažadinti mumyse mūsų likimo aistrą. Tikrai jėga, kuri mus sukrečia iki pat gelmių, sujudina tai, kas mumyse sustingę, tik ji tikrai gali atgaivinti mus pilnaverčiam gyvenimui.

Šių rekolekcijų pradžioje visi žinome, kad ši žadinanti jėga dažnai yra toli. Gerai žinome, kad visas mūsų pasipūtimas lieka bevertis, susidūręs su mūsų nepajėgumu, su mūsų „aš“. Todėl labiausiai mus atitinkantis dalykas, kai tik tai suvokiame, yra šauktis to Vienintelio, kuris mums gali padėti.

Stovėdami tad sąmoningai šaukimės Kristaus Dvasios.

NUŽENK, ŠVENTOJI DVASIA

Sveikinu visus čia esančius ir visus, kurie stebi per atstumą/per internetinę konferenciją (dabar 26 šalys, o vėliau dar 37 dalyvaus rekolekcijose, iš viso bus 63 šalys). Pirmą kartą stebi ir mūsų draugai Betliejuje iš Izraelio ir Palestinos.

Prieš pradėdamas paskaitysiu Šventojo Tėvo man atsiųstą telegramą.

„Comunione e Liberazione brolijos dvasinių pratybų tema „Kristus yra toks gražus, kad mane patraukia visą“ proga Šventasis Tėvas siunčia savo širdingus linkėjimus visiems dalyvaujantiems, linkėdamas ko geriausio užtikrindamas savo paties dvasinį artumą. Taip pat linki, kad gailestingumo susitikimas paskatintų atnaujinti ištikimybę Kristui, paskatintų didžiuliam naujos evangelizacijos darbui. Prašo jums gausybės Dangaus malonių ir siunčia Jums, Brolijos atsakingiesiems ir visiems dalyvaujantiems ypatingą apaštališkąjį palaiminimą.

Kardinolas Tarcisio Bertone, Jo šventenybės valstybės sekretorius.

„Tavo širdis yra ten, kur yra ir tavo lobis“. Kiek iš mūsų beveik spontaniškai pagalvojo apie šią Jėzaus frazę kai per šiuos mėnesius dažnai skaitėme kun. Giussani pirmųjų Brolijos rekolekcijų paskaitą.

Atrasti šį tekstą apie Kristaus artumą buvo tikras gailestingumo gestas mums, švenčiantiems mūsų Brolijos dvidešimt penketį, nes mes visi pasijutome sukrešti jo kreipimosi. „Tapote didūs, - tada sakė kun. Giussani, - bet tapote tikri dėl savo žmogiškų sugebėjimų profesijoje, kas gali būti atitolimas nuo Kristaus, yra nutolimas nuo Kristaus, išskyrus kai kurias akimirkas (kai meldžiatės ar kai darote darbus Jo vardu, Bažnyčios vardu ar Judėjimo vardu), bet tarsi Kristus būtų toli nuo širdies, tarsi tas pajaustas artumas su juo nesitęstų, atitolimas tarsi Jo nebuvimas. Veiksmuose netrūksta, dėl to mus dar labiau sukrečia tas nuolatinis Giussani kreipimasis, veiksmuose netrūksta, daugelyje veiksmų, bet širdyje, širdyje trūksta. Tai, ką aš pavadinau ‚augimo dvilypumu‘ realiai yra – tada jis mums sakė – įsisąmoninimas, nuo kurio turime pradėti. Nemanau, kad statiškai yra normalus apibūdinimas, kad užaugdami mes priartėjame prie Kristaus. Tai tarsi demoralizacija, įtampos trūkumas, įtampos nebuvimas.“

Kas nejaučia kaip savų šių vienos iš jūsų parašytų žodžių? „Perskaičiau vasario mėnesio *Tracce* žurnalo pirmąjį puslapį ir pastebėjau, kad Giussani labai tiksliai aprašo tai, ką išgyvenu: patiriu tą demoralizaciją, apie kurią jis kalba. Kristus yra tas motyvas, dėl ko gyvename tam tikru būdu ir dėl kurio rizikuojame pasaulio akivaizdoje ir visgi jis yra toli nuo širdies, toli nuo mano požiūrio į darbą, namus ir ypač nuo to, kaip pradėtu kiekvieną savo rytą. Jei pagalvoju apie savo rytmečius, į galvą man ateina tik sąmonės tuštuma ir jei atsikeliu sukalbėti ryto maldos, tai iš esmės nieko nepakeičia.“

Draugai, jei problema iš tiesų yra mūsų širdis (tai yra jausmų, minčių ir vertinimų šaltinis), kurioje trūksta tos įtampos, nes ji demoralizuota, jei nepadeda vien tik darbai (kurių daug nuveikėme), veiksmai, visų šių metų iniciatyvos... jei visa tai nepadeda, nepadėjo įveikti Kristaus

atitolimo nuo širdies, normalu, kad savęs klausi, kaip sako popiežius Benediktas cituodamas šv. Augustiną, „Kas tada gali pagaliau sujudinti žmogaus vidų, jo širdį?“

„Gerai pažinodamas žmogiškąją realybę, sako popiežius, šv. Augustinas akivaizdžiai parodė kaip žmogus savaime ir niekieno neverčiamas sukrunta, kai yra akivaizdoje su kažkuo, kas jį traukia ir sukelia jame troškimą. Tada, klausdamas, kas pagaliau sujudina žmogaus vidų, šventasis vyskupas sušunka: „Ko trokšta siela karščiau už tiesą?“. Kiekvienas žmogus iš tiesų nešiojasi savyje nepaminamą galutinės ir užtikrintos tiesos troškimą. Dėl to Viešpats Jėzus – kelias, tiesa ir gyvenimas – kreipiasi į pilną troškimų žmogaus širdį, kuri jaučiasi kaip piligrimas, ištroškusią, į širdį, kuri alsuoja į gyvenimo šaltinį, į tiesos meldžiančią širdį. Jėzus Kristus, įsikūnijusi tiesa, pritraukia pasaulį prie Savęs.

Mes nenugalėsime šio širdies atitolimo nuo Kristaus, jei jis mūsų „visų nepatraukia“, būtent dėl Jo grožio traukos. Todėl šių rekolekčių pavadinimas yra Jo tiesos teigimas: „Kristus yra toks gražus, kad mane patraukia visą“. Bet tuo pačiu metu tai yra šauksmas, šaukimasis, kad Kristus parodytų Savo veidą, Savo tiesą mums prieš akis, nes mes visi, kiekvienas iš mūsų, savo viduje galėtume būti Jo patraukti su tokiu pat sąmoningumu, kaip meldėsi psalmininkas: „Pakelk mus, Kareivijų Viešpatie, tenušvinta veidas Tavasis ir mes išgelbėti būsim.“

Tik dėl Kristaus ir dėl jo mus apšviečiančio grožio mus visus traukia jo širdies artuma. Tačiau gyvenimas yra drama, tai santykis, o santykiyje nėra nieko mechaniško. „Žmogus veikia, sako popiežius, savo noru, niekieno neverčiamas“. Todėl reikia, kad žmogus, kiekvienas iš mūsų, leistųsi sužeidžiamas Kristaus grožio, nes Viešpats Jėzus, teigia popiežius, kreipiasi į pilną troškimų žmogaus širdį, kuri jaučiasi kaip piligrimas, ištroškusią, į širdį, kuri alsuoja į gyvenimo šaltinį, t.y. paprastą širdį.

„Todėl Jo spindinti tiesa mus persmelkia, tada, kai mūsų širdis yra paprasta, - sakydavo kun. Giussani. Jis klausė: kas yra tas širdies paprastumas? Tai nėra tik paprastas sentimentalumas ar charakterio bruožas, ar gerumas dėl susiklosčiusių palankių aplinkybių. Širdies paprastumas – nepaminamas galutinės ir užtikrintos tiesos troškimas, kuris yra kiekvieno žmogaus širdyje.

„Nežinau, - 1977 m. kalbėjo sutuoktinių grupei, - nežinau, tačiau manau, kad tai, kad aš dažnai vis miniu troškimą, kuris išplaukia iš mano gyvenimo patirties, nes jame patyriau ir vis patiriu išsigelbėjimą, dėl kurio tai, ką sakau, tampa patrauklu, nes tai akivaizdžiai žmogiška, bet, tuo pačiu metu, mažiausiai suprantama.“ Tai žmogiškiausia, nes labiausiai atitinka mūsų prigimtį, tačiau mažiausiai suprantama.

„Troškimas nėra silpnavališkumas: tai pirmas gestas, iš tiesų vienintelis, per kurį žmogiškoji tiesa veikia, kad įsileistų Viešpatį. Todėl paprasta širdis yra ta, kuri pripildyta Jo buvimo troškimo. Visa kita nėra paprastumas. Iš tiesų tas, kuris tą troškimą turi, negali nieko reikalauti. Šis troškimas, šis paprastumas širdyje yra tas požymis, kad nebegali reikalauti, psichologiškai nebegali reikalauti.“

Tačiau, kad galėtum taip trokšti, turi įvertinti, kas iš tiesų yra Kristus, nes kitaip Jo netrokštum. Todėl gali daug nuveikti, tačiau tavo širdis yra toli ir nori daug kitų dalykų. Dėl to frazė iš Evangelijos „Tavo širdis yra ten, kur tavo lobis“, nes mes trokštame to, ką iš tiesų laikome vertybe. Būtent dėl to troškimas atskleidžia žmogų. Čechovas tai gerai išreiškė: „Kai man kildavo noras suprasti ką nors kitą ar save patį, apsvarstydavau ne veiksmus, bet troškimus. Pasakyk man, ko nori, ir aš pasakysiu, kas tu esi“. Troškime atsiskleidžia tai, ką vertini. Todėl ir Giussani sakydavo: „Žinokit, kad atsivertimas yra troškime“.

Kad pamažu mes imtume labiau vertinti, stipriau vertinti, vertinti taip, kaip Kristus, kad pamažu mūsų troškimas eitų prie Jo, kad įveiktume tą atitolimą. Bet tai yra laiko problema. Šių dienų pradžioje mes verčiami klausiti, kodėl, kaip sakė, šis troškimas yra duotas vargšui. Kas yra šio varganumo priešprieša? Išpuikimas.

Kai 1992 m. Suaugusiųjų grupė buvo vasaros rekolekcijose Corvara apie *Krikščioniškosios patirties pėdsakus* (Bendruomenės mokyklos tekstas), jis atsakė į vieną klausimą sakydamas: „Tikras išpuikimas yra reikalauti būti draugijoje rimtai neišgyvenant mūsų žmogiškumo poreikių“. Galime būti šioje draugijoje ir reikalauti, tarsi tai būtų kažkas automatiško, tarsi tik tai, kad mes esam, nieko neveikdami, nesiimdami iniciatyvos, rimtai nežiūrėdami į mūsų žmogiškąjį poreikį, turėtų būti pakankama. Tai yra išpuikimas. Tai yra tas pats, jei mokinys sėdėtų klasėje ir sakytų:

„Jau gana, kad esu čia, kad ateinu į mokyklą ir klausau pamokos“. Būtų tikras akiplėša, jei manytų, kad taip ir išsisuks.

Mes nesame kitokie, nei kiti, ir negalime galvoti, kad išsisuksime būdami čia ir nežiūrėdami rimtai į mūsų poreikį, kuris mus stumia iš vidaus, iš mūsų žmogiškos būtinybės jo ieškoti. Nes, kaip sakė popiežius, „Kristus kreipiasi į kiekvieno trokštančią širdį“. Žinokit, kad gyventi mūsų draugijoje nežiūrint rimtai į savo širdį yra išpuikimas, vis primygtinai teigė kun. Giussani.

Šie metai buvo malonės metai. Pradėjome nuostabiai gražios popiežiaus kalbos Regesburge malone, kur buvome kviečiami praplėsti protą. Tada Italijoje popiežius pasisakė per Veronos kongresą, kur dar kartą mus kvietė „tikėjimui, kuris eina kartu su protu, ir kasdieniam gyvenimui, kuris pažymėtas abipuse meile“. Vėliau visi dalyvavome susitikime su popiežiumi Romoje, kur jis mums dar kartą priminė apie krikščionybės grožį, kurį sutikome kun. Giussani charizmoje, ir kaip šis įvykis palietė jį, kaip sužeidė jį, taip sužeidė ir daugelį iš mūsų, ir paskatino mus eiti toliau, ieškoti gilaus, asmeninio tikėjimo, tokio, kuris giliai įsišaknijęs gyvajame Kristaus kūne, Bažnyčioje, kuri mums užtikrina Jėzaus vienalaikiškumą mumyse, su mumis. Visi šie dalykai: kvietimas praplėsti protą, kvietimas išgyventi krikščionybės grožį, kad pagilintume savo tikėjimą ir taip įveiktume tą atitolimą, derinasi su visu, ką manome esant reikalinga mūsų einamam keliui.

Rytoj vėl nagrinėsime VIII knygos Krikščionybės iššūkio ištakos skyrių, kad pagelbėtume patys sau save ugdyti ir atverti protą gilesniam ir asmeniškiam tikėjimui. Žmogus yra išskirtinis ryšys su Dievu, tiesioginis ryšys su Paslaptimi, todėl Jėzaus primygtinis religingumo, t.y. gyventi visiškai atsivėrus Paslapčiai, prašymas, ir pats karščiausias Jėzaus prašymas yra šis: išpildyti gyvenimą galima dovanojant save. Kaip šis kelias gali privesti prie asmeniško tikėjimo? Kunigas Giussani teigė, kad tikėjimas tampa asmeniškasis tada, kai jis yra atsakymas, kai jį atrandame ir gyvename tik kaip atsakymą į mūsų žmogiškumą.

Kultūrinėje aplinkoje, kurioje gyvename, tai yra ypač svarbu, nes kito kelio nėra. Tai tikrai labai sąmoningas tikėjimas, todėl jo labai reikia kaip atsako į mūsų žmogiškumą, į mūsų žmogiškus poreikius, ir todėl turime būti rimti su savo žmogiškumu. Kitu atveju, Kristus ir toliau bus toli nuo mūsų širdžių, jei tikėjimas nėra atsakymas į mūsų žmogiškumą. Galėsime ir toliau imtis visokių darbų, tačiau to nepakaks, kad nugalėtume šį atstumą. Todėl mums neatidėliotinai/kuo skubiau reikia šio nuoširdumo, apie kurį labai taikliai užsiminė Lewis, kai kalbėjo, jog ruošdamasis atsitraukti nuo priešo, t.y. nuo Kristaus, turi atsitraukti nuo jo paties..

Pirmasis nutolimo nuo Kristaus būdas yra nutolti nuo savęs pačių, todėl tame prieš dvidešimt penkerius metus įvykusių Rekolekcijų tekste kunigas Giussani citavo popiežiaus Jono Pauliaus II sakinį, kuris mums ir dabar yra labai svarbus: „Ištikimybės nebus, jei žmogaus širdyje nebus klausimo, į kurį tik vienas Dievas yra atsakymas/gali atsakyti“. „Ištikimybės nebus“, jis nesako, kad „jei nebūsime geri, jei būsime nenuoseklūs, jei neturėsime jėgų/energijos“, ne. Ištikimybės nebus [t.y. galiausiai Kristus mūsų nedomins], jei nebus klausimo, į kurį tik Jis yra atsakymas. Jei giliai mumyse nėra įsišaknijusio/įsitvirtinusio šio klausimo ir jei nesame sąžiningi/tikri su juo, anksčiau ar vėliau Kristus mūsų nebedomins: mes, kaip ir visi kiti, eisime šalin. Todėl pirmiausiai tikri turime būti su savo žmogiškumu, su savo šauksmu ir su savo širdies troškimu. Pradėdami šias dienas būtent šito galime pradėti prašyti, pasiruošę, kad Kristus grožis padarytų mums įspūdį ir mus nustebintų. Palaikykime vienas kitą suvokdami savo silpnumą ir savo trapumą būdami tyloje, kuri tebūna kiekvieno iš mūsų šauksmas draugams, kai įlipame į autobusą, išlipame iš jo ar važiuojame juo. Aukokime šią auką kaip savo paprastumo išraišką prašydami Viešpatį pasigailėti mūsų niekio.

ŠEŠTADIENIO RYTAI, GEGUŽĖS 5 D.

„Tavo širdis ten, kur tavo lobi“ . Angelo žinia, kuri kiekvienam mūsų pasireiškia kitokia konkrečia forma, šios draugijos veidas einantis kartu į ateitį mus pažadina ne tik iš materialumo snaudulio, bet ir iš išsiblaškyto snaudulio, iš išpuikimo snaudulio ir leidžia mums pažvelgti taip, kaip ta moteris. Marija virpa nuo tų žodžių kuriais, per kuriuos Paslaptis atveria savo laisvę prašydama būti priimta į kūną, kad kartu būtų kiekvieną akimirką, kiekviename žingsnyje, kaip visa apimantis kiekvieno širdies troškimo turinys.

VIEŠPATIES ANGELAS - RYTIMĖ MALDA

PIRMA PASKAITA - KUN. JULIAN CARRON

„Jei netapsite tokie, kaip vaikai, niekad neįeisite ten“ . Neįmanoma klausyti to, kad nuo šios vaiko padėties priklauso viskas gyvenime, absoliučiai viskas, ir nesusijaudinti iki pačių gelmių. Todėl yra suprantama kaip didžiai susijaudino Jėzus žiūrėdamas į tuos, kurie buvo prieš jį, gebėdamas persismelkti į juos, suvokti žmogaus vidinę dramą, dramą tų, kurie buvo prieš jį. Suprantama, kas yra gyvenimas, jei pakaktų būti tokiems, kaip vaikai, kad leistum Jam įeiti ir kokia pilnatvė pripildytų gyvenimą, jei į jį ateitų Jis, jei suprastum, kad Jis pravirko ne dėl sentimentalumo, bet dėl to rūpesčio dėl tų, kurie buvo priešais Jį. Iš tiesų Evangelija kartoja daug kartų: „Ir jam jų pagailo“ . Gailestis. Kokiu švelnumu žmogus sugebėjo sujaudinti Jėzų iki pačių gelmių. Ir ką Jėzus matė, kad taip susijaudintų? Poreikį, mūsų poreikį. Žmogus yra tas poreikis, tas alkis ir troškulys, kurio negali patenkinti pats vienas, kurio nė vienas iš mūsų negali patenkinti pats vienas. Todėl normalu, kad kai sutinki tokį, negali iškart nepajusti, kad to ir laukei, kad tai Jis, kad būtent Jo laukei.

Kas mus stebina žiūrint į Jėzų? „Kristus buvo vienintelis, kurio žodžiuose tilpo visa jų žmogiška patirtis, o į jų poreikius buvo žiūrima rimtai ir jie iškeliami į šviesą, kai buvo nesąmoningi ir neišskūs“ . Tai, kas mus stebina Jėzuje, yra tas žvilgsnis pilnas atjautos žmogui, kiekvieno asmeninei laimei, kiekvienam, kas turi vardą ir pavardę.

Koks skirtumas tarp to žvilgsnio ir to, kaip dažnai mes patys į save žiūrime, kai pripažinti, kad mums kažko reikia atrodo slėptinas silpnumas, slėptinas net nuo savęs pačių, beveik gėdijamės. Iš tiesų tą savo poreikį, maldavimą laikome etapu, kurį reikia pereiti. Tarsi už šitos sampratos, šito mūsų žvilgsnio į save pačius slėptusi visų mąstymas: neprisipažinta svajonė kad nieko nereikėtų, kad idealas būtų būti autonomiškiems, gebėti save išlaikyti (kaip visi, nieko naujo). Aišku, kodėl Kristus lieka toli nuo mūsų širdies. Kaip toli mes esame nuo To, kuris mus sukūrė! Tikrasis istorijos veikėjas yra maldautojas: Kristus maldauja žmogaus širdies, o žmogaus širdis maldauja Kristaus.

Kiek turi pasikeisti mūsų žvilgsnis, kad sugebėtume taip į save žiūrėti? Koks artumas, koks sugyvenimas kitokiu žvilgsniu, kiek mes galime į save žiūrėti su tokia pačia simpatija savo žmogiškumui, kaip visad jautėme, kad į mus žiūrėjo kun. Giussani.

Aš nenoriu jaustis, kad galiu savimi visiškai pasirūpinti, noriu savo širdyje jausti žūtbūtinį troškimą, poreikį, Kristaus poreikį iki ašarų, kad galėčiau Jam atsiverti, kad galėčiau patirti Jo esaties galią, tą gyvenimo pilnatvę, kai tarsi reikalingi pagalbos leidžiame Jam įeiti. Daug blogiau, nei jaustis reikalingam pagalbos, yra jaustis vieniems ir galintys savimi visiškai pasirūpinti. Tik akimirkai pagalvokite, ar jums labiau patinka mylimų žmonių, vaikų, draugų draugija, ar būti vieniems.

Visi mes kažkuriuo gyvenimo momentu patyrėme šį žvilgsnį, kuris mus ir patraukė. Bet ką iš tiesų mato Jėzus mumyse, ko mes nepajėgiame pamatyti? Ką Jis mumyse suvokia tokio, kas Jį sujaudina iki širdies gelmių dėl mūsų? Čia galime vėl sugrįžti prie to skyriaus, apie kurį kalbėjau vakar. Jėzaus gyvenimo supratimas, kad galėtų mums padėti suprasti, žiūrėti, susitapatinti su tuo žvilgsniu, kad atrastume, kas esame, ir atrastume, kas yra Kristus. Nes šiame žvilgsnyje labiau

atsiskleidžia tai, kas yra Jis, o tuo pačiu metu mums atsiskleidžia ir tai, kas esame mes. Ištrauka iš teksto.

„Kas yra Jėzus? Buvo iškeltas šis klausimas. Ir Jis atsakė. Atsakė atsiskleisdamas per visus Savo asmenybės veiksmus [savo darbais, savo stebuklais]... Tačiau labiausiai nušviečiantis "gestas", pats reikšmingiausias "ženklas" yra asmens turima gyvenimo samprata, jo pilnas ir galutinis supratimas apie žmogų. Tik Dievas gali "išgelbėti" žmogų, t.y. tikrąsias ir esmines žmogaus asmens ir jo likimo dimensijas "išsaugoti", taigi jas pripažinti, išaukštinti, jas apginti gali tik Tas, kuris yra jų galutinė prasmė.”

Tas pilnas švelnumo Jėzaus žvilgsnis į mus mums atskleidžia, kas yra Jėzus. Ir kaip tai padaro? Ne kalbėdamas, ne aiškindamas, o tuo pilnu pagalbos kiekvienam iš mūsų žvilgsniu. Kristus atskleidžia, kas yra, pažadindamas žmogų, sužadindamas visus veiksmus. Todėl, sako Giussani, tik Dievas gali išgelbėti žmogų, gali parodyti visa tai, kas mes esame, gali leisti mums patirti, kas yra gyvenimas, kokią pilnatvę galime pasiekti, kad galime pasakyti, kad Kristus yra. Ne todėl, kad ištariame Jo vardą (gali būti pasakyta formaliai, tuščiai), bet mes žinome, kad yra. Kristus yra, nes per Jį pasireiškia visos mūsų "aš", nes mums suteikia tokią pilnatvę, kurios vieni negalime pasiekti. Todėl patiriame dieviškumo nuojautą tokiame žvilgsnyje.

Kaip Tarkovskis sako: „Tu gerai žinai, jei kažko nepavyksta padaryti, esi pavargęs, daugiau nebegali. Ir staiga minioje sutinki kažkieno žvilgsnį, žmogišką žvilgsnį, tarsi prie tavęs prisiartintu pasislėpęs Dievas. Ir viskas staiga tampa paprasčiau“.

Tik Dievas gali išgelbėti visą žmogaus vertę. Rasti tokių sugebėjimų žmogų, kuris teigtų žmogiškumą visomis dimensijomis yra toks unikalus ir galingas momentas, tai toks reikšmingas ženklas, toks viską nušviečiantis, kad tampa lengviau pažinti, nes iškart randa atitikimą savo žmogiškajam troškimui.

Žiūrėkite, kaip tai daro Kristus: pirmiausia leidžia mums tai pajauti savo žmogiškumu ir atskleidžia tai, kas mes esame, leisdamas atsitikti. Ne pasakoja, neskaito filosofijos paskaitos, o leidžia tam atsitikti mūsų viduje, mumyse. Todėl galime suprasti, kokia nauja yra Jėzaus pateikiama gyvenimo samprata. Todėl, kad žmogaus širdis ieško savo likimo Kristaus skelbiamoje gyvenimo sampratoje, Jo žmogaus didingumo paveiksle, realistiškame žvilgsnyje į žmogaus būtį.

Todėl normalu, kad Guglielmo iš Saint Thierry klausė: „Sakyk jai ir jos širdžiai: aš esu tavo išgelbėjimas. Pasakyk, kad pajautų, įkvėpk, kad suvoktų, pasakyk, kad turėtų, kad visu vidumi tave laimintų“.

Arba kaip sakė šv. Augustinas, kaip jis klausė: „Pasakyk vardan savo gailestingumo, o Viešpatie, mano Dieve, kas tu man esi. Pasakyk mano sielai: aš esu tavo išgelbėjimas. Bet pasakyk taip, kad išgirstų. Štai, mano širdis yra priešais Tave, Viešpatie, atverk ją ir tark mano sielai: aš esu tavo išgelbėjimas. Aš seksiu tuo balsu ir pasivysiu“.

Viename sakinyje kun. Giussani apibendrina visus elementus: „širdis supranta savo Viešpaties buvimo ženklą“. Atsitinka tai, ką mes sunkiai suvokiame: santykis tarp širdies, mano žmogiško poreikio, mano disproporcijos ir Jo esaties. Čia iš tiesų atsiskleidžia širdies pozicija, nes tik morali širdis, tai yra nuoširdi pati sau, paprasta, neatitrūkusi nuo savęs pačios, nuoširdi savo žmogiškumui, su žmogišku poreikiu (tikrai ne silpnumu!) yra vienintelė galinti suvokti ir atpažinti Viešpatį. Gerai, kad jaučiame poreikį, nes kaip kitaip galėtume atpažinti. Tai pagrindinis mums duotas instrumentas, kad galėtume jį atpažinti.

Dėl to galime suprasti, ką iš tiesų mato Jėzus, kad tai priverčia atsiskleisti tą žvilgsnį, leidžia patirti, pajauti kiekviename iš mūsų žmogaus vertę?

„Pagrindinis Jėzaus Kristaus žvilgsnio veiksnys yra žmoguje egzistuojanti tikrovė, viršesnė už kiekvieną kitą tikrovę, pavaldžią laikui ir erdvei. Visas pasaulis nėra vertas net pačios mažiausios žmogiškos būtybės; ji visatoje neturi sau lygių, nuo pirmos jos pradėjimo akimirkos iki paties paskutinio žingsnio žiloje senatvėje. Kiekvienas žmogus turi pirmąjį ir neredukuojamą pagrindą, nepaneigiamų teisių pamatą, vertybių šaltinį.“

Jėzus mumyse, manyje, tavyje mato viršesnę tikrovę, pirmąjį ir neredukuojamą pagrindą, kurio tikrasis spindėjimas yra mūsų poreikis, mūsų troškimas, mūsų disproporcija, taigi mūsų poreikis, troškimas, tai, ką mes laikome savo silpnybe, yra būtent tai, kas daro mus

nesumenkinamus. Būtent dėl to, kad esame nesuvaržomas begalybės troškimas, mūsų negalima redukuoti bet kokia reakcija, todėl vertės negalima laikyti reakcijomis, kurias kartais esame priversti patirti.

Kaip dažnai mes tarp savęs vertiname žmogų tik pagal jo reakcijas! Išties netgi tai teisiname: „Aš tiesiog toks esu“. Ne. Aš taip reaguju, nes taip noriu reaguoti, nes aš nesu kažkokio mechanizmo dalis, aš nesu įkalintas aplinkybių mechanizme, savo reakcijose. Aš esu tas išskirtinis santykis, dėl to esu nesumenkinamas. Turime tai teigti ir turime suvokti, ką sakome. Nes pirma mus supančios aplinkos daroma įtaka yra būtent šis sampratos apie save pačius sumenkinimas. Mes, kaip ir visi, sumenkiname save iki ankstesnių veiksnių, savo reakcijų, savo mechanizmų. Ne! Galime menkinti save kiek tik norime, tačiau mes nesame tokie! Mes esame ši neredukuojama tikrovė, kuri yra santykis su Paslaptimi/Slėpiniu.

Todėl Ernesto Sabato sako: „Pirma tragedija, kurią reikia kaip galima greičiau spręsti yra žmogaus jaučiamas savo vertės praradimas“ ir pirmas dalykas, nuo ko mums reikia išsilaisvinti yra šis susimenkinimas iki automatiškumo, nes „visas, kas žmoguje yra asmeniška, - sako Berdiaeff - priešinasi psichiniam ir socialiniam automatiškumui“. Viskas mumyse tam priešinasi.

Kaip mums nugalėti tą automatiškumą? Galime tai padaryti, jei sutinkame ką nors, kas mūsų nepaleidžia, kas mūsų nesumenkina. Todėl turime skaityti šiuos teiginius bandydami suprasti visą prasmę. „Pasaulio egzistencijos klausimas - tai kiekvieno žmogaus laimė atskirai.“

O kaip suprantame, kad Jėzui tikrai yra svarbi kiekvieno žmogaus laimė? Kodėl neleidžia mums susimenkinti? Labai paprastai, užduodamas šį klausimą: „Kokia gi žmogui nauda, jeigu jis laimėtų visą pasaulį, o pakenktų savo gyvybei?! Arba kuo žmogus galėtų išsipirkti savo gyvybę?“

Kodėl tas, kas mums užduoda šį klausimą, tikrai mūsų trokšta? Todėl, kad tas, kuris mums užduoda šį klausimą, neleidžia sumenkinti mūsų „aš“, mūsų poreikio, pripažįsta tai, kas mes esame. Tarsi sakytų: „Pažiūrėk, kas tu esi! Įsiklausyk, ko trokšta tavo širdis! Ar gali pasitenkinti gaudamas mažiau negu tai! Ar tau pakanka viso pasaulio!“

Todėl kunigas Giussani šiame klausime matė kito pasaulio švelnumą: „Joks tėviškos ar motiniškos meilės švelnumas dar niekad nepaveikė žmogaus širdies labiau nei šis karštai pamilusio žmogaus gyvenimą Kristaus žodis“, niekada. Todėl mus stebina žmogus, pamilęs mūsų nykumą, nes neleidžia mus tapti menkiems, nes širdyje turime mus kuriantį laimės poreikį. Jei jauti, kad į tave taip žiūrima, iš karto jautiesi priblokštas ir lygini atitikimą: „Štai ko laukiau/tikėjaisi: kažko, kas į mane pažvelgtų šiuo būdu, kuriam būčiau svarbus aš pats, kas man taip kalbėtų, jog gyvenčiau taip, kaip niekada anksčiau!“

Todėl kunigas Giussani tęsia: „Beje įsiklausymas į tuos paskutinius Jėzaus iškeltus klausimus rodo pirminį paklusnumą mūsų prigimčiai. Jei esame kurti jiems išgirsti, tai sau trukdome įgyti pačios reikšmingiausios žmoniškosios patirties. Negalėsime mylėti savęs pačių ir nesugebėsime mylėti nieko kito. Iš tikrųjų galutinis motyvas, verčiantis mylėti save ir kitą, yra „aš“ paslaptis; kiekviena kita priežastis tik veda į šią“.

Tačiau savo mentalitetu esame nuo to labai nutolę! Kai turime bėdų bendraudami su kitais (sutuoktiniu, draugais, Brolijos draugais), mažiausiai galvojame apie tai, kad tai susiję su paklusnumo šiems klausimams, nusakantiems mūsų prigimtį, trūkumu. O mes negirdime pastarųjų klausimų ir patys sau trukdome įgyti pačios reikšmingiausios žmogiškosios patirties. Ar suvokiate, koks tai yra iššūkis ir kaip esame nutolę?

Bet ar tai yra mano vertė? Kuo ji grindžiama?

„Didžiausia gyvenimo akivaizdybė, einanti iš karto po fakto, kad egzistuojame, yra ta, kad, prieš gaudami gyvenimą, jo neturėjome. Ir todėl esame nepriklausomi“. Prašau jūsų: neskaitykite šių sakinių kaip jau žinomų. Pakanka tik padėti vieni kitiems, kad taptume sąmoningi. Kada paskutinį kartą iš tikrųjų jautėme savo priklausomybę, tiesą apie save pačius iki kol pripažįstame, kad esame priklausomi, iki kol pajuntame šios priklausomybės virpulį.

„Nes Kristus iškelia tokią žmogaus realybę, kuri neišeina iš ten, iš kur fenomenologiškai yra kilęs žmogus, realybę, kuri yra tiesioginis išskirtinis ryšys su Dievu.“

Mano vertė, kiekvieno iš mūsų vertė yra todėl, kad yra tiesioginis ir išskirtinis ryšys su Dievu, mums reikia, mes meldžiame Jo šilumos, kaip jau sakiau anksčiau.

Tačiau šiandieninė mūsų kultūra abejoja, kad mes esame tokie, kad Jėzus mato mumyse tai, kas mes esame, mato šią priklausomybę, kad mes esame tiesioginis ryšys su Dievu.

Pažvelkite, ką sako Rorty: „Giliai mumyse yra tik tai, ką mes patys įgijome: tik kriterijai, kuriuos mes patys sukūrėme gyvendami, tik racionalumo dėsniai, grindžiami šiais kriterijais, kurie kyla stebint susitarimus“.

Jokios „duotybės“. Viskas „susitarimas“. Kovojuame prieš tai, nes mes kaip ir visi kiti vargstame pripažindami duotybę ir galvojame, kad tai yra susitarimai, kurių galime atsisakyti ir nieko neatsitiks. Galbūt!.. Būtent tai atveria duris visokioms manipuliacijoms, kurių vėliau aptinkame visuose ginčiuose/diskusijose, net ir eugeneutikos (kaip galite matyti Tracce žurnalo priede kai kuriose kalbose apie šeimą ir DICO). Nes šiandien diskutuojama apie žmogiškumą, kaip labai gražiai pasakė Jonas Paulius II: tai „ginčas apie humanum“, rizikuojama pačia žmogiškosios esybės prigimtimi, jos egzistavimu, jos identitetu.

Todėl teiginys, kad mes esame šis tiesioginis ryšys su Paslaptimi, yra vienintelė galimybė apginti tokį žmogų, koks jis yra, su tuo mūsų turimu pilnatvės ir laimės troškimu. Todėl žmogus (tai kun. Giussani visuomet gynė labai aršiai) turi kažką, kas nepriklauso nuo jo pirmtakų, ko nesuteikė jam tėvas ar motina, ir todėl nesibaigia jo pirmtakuose, tačiau jo realybėje yra kažkas, kas priklauso tik nuo Dievo, kažkas žmoguje yra tiesioginis ryšys su begalybe, tiesioginis ryšys su Paslaptimi. Kai pasitaikydavo galimybė, kunigas Giussani sakydavo: „Nuo pat savo jaunystės tai yra vienas iš jausmų, kuriuos mėginu maitinti ir atnaujinti kuo dažniau: kad šią akimirką aš nekuriu pats savęs“.

Jei norime nepasiduoti šiam mentalitetui arba pradėdame tapatintis su kun. Giussani, nugalėdami šį savo išpuikimą, ir kaip vargšai pradėdame kuo dažniau atnaujinti mintį, kad mes patys savęs nekuriame, arba liksime tokie patys ir mąstysime taip pat kaip ir visi: bat daugiau pasigilinę, galime pamatyti kad ir ką tvirtintumėme, esame tokie patys kaip ir kiti. Kodėl? Nes mes galime, kaip sakiau vakar, kai citavau kun. Giussani, būti savyje, tarp mūsų, šioje mus sužavėjusioje vietoje, galime būti ir galvoti, kad tai nerimta, būti čia ir galvoti, kad mūsų poreikis yra nerimta, būti pasyvūs, nieko nedaryti, nes visa aplinka tai skatina.

Kaip teigia Octavio Paz: „Vienintelis Europą vienijantis dalykas yra jos pasyvumas likimo akivaizdoje“. Toks pasyvumas negali neturėti pasekmių. Vienas amerikietis žurnalistas taip kalbėjo apie Virginia'os Tech nužudymą: „Default [normalus ir beveik automatiškas elgesys] pozicija yra siaubingai paralyžiuojantis pasyvumas. Laimei, nėra daug vienišų neprisitaikiusių žmonių su žudikiškomis manijomis. Tačiau šis pasibaisėtinas ir sukirmijęs pasyvumas daug kur yra išplitęs ir, skirtingai nuo žudiko psichopato, kelia visuomenei esminę grėsmę“.

Kunigas Giussani šio kelio pradžioje gerai nustatė, kad toks procesas jau prasidėjo prieš keletą amžių (ši frazė visuomet man darė įspūdį): „tai buvo ta nuolatinė žmogaus sielos būseną, kad trūko tikrų pastangų, susidomėjimo ir smalsumo visa realybe“.

Neužtenka pastangų tam, kas esame. Tai susiję su mumis. Tai galime pastebėti daugelį kartų, kai dalyvaujame mūsų renginiuose. Darome viską, tačiau mano vidus nesijudina.

Viena mano draugė man pasakojo, kad važiavo autobusu į Romą, į Š. Petro aikštę, penktadienio vakarą. Visą naktį ji praleido autobuse, atvažiavo į Romą, kol galiausiai po daugelio vargų pasiekė kelionės tikslą: atrodė, kad padarė viską, tačiau nustebo, išgirdusi mane kalbant apie prašantį išmaldos elgetą, ir suprato, kad nepadarė paties svarbiausio dalyko.

Galime sėsti į autobusą, nuvažiuoti gausybę kilometrų, labai stengtis, uždirbti (leisti) pinigus, ir stovėti vietoje, sustoję aš centre, nejudėdami. Tai yra pasyvumas. Ir galime būti čia, mūsų kompanijoje, ir būti ribojami išankstinių veiksnių, mūsų reakcijų, nesuvokdami, kad aš yra santykis su Paslaptimi, ir kad kol aš jo neišjudinsiu, kol mano „aš“ centro, to, kas yra labiau „aš“ nei aš pats, neįtrauksiu, mano „aš“ stovės vietoje, o tai negali neturėti pasekmių. Norint jas visas pamatyti, užteks tik atsiversti aštuntąjį Religinis jausmas skyrių, kur kun. Giussani aprašo iš šio pastangų trūkumo kylančias pasekmes mūsų klausimais: sunaikintas ir prislėgtas asmenybės. Taip pat galime dalyvauti daugelyje mūsų renginių ir žiūrėti, kaip mūsų asmenybė susitraukia, o vėliau netgi

sakome: „Nieko nepadariau“. Būtent tai yra problema. Atsitinka tas pats, kai žmogus dvi savaites nesinaudoja savo ranka: nieko blogo nepadaro, tačiau mes visi žinome, kokios bus pasekmės.

O Jėzaus samprata apie žmogų priklauso būtent nuo šios veiklos, nes to nepažeidžiamo ryšio negali paliesti ir paveikti jokia įtaka. Šiuos dalykus turime skaityti vieną po kito: mūsų aš yra nesumažinamas, nepaliečiamas. Dėl to turime nustoti sakyti „Negaliu“. Bet kokios gi aplinkybės gali kliudyti pakelti akis, kaip sakė kun. Giussani viename iš paskutinių Tracce žurnalo priedų, - pakelti akis ir Paspapčiai sakyti „Tu“? Jokia šio pasaulio galia negali sukliudyti, bet negali ir priversti: tai ir yra didybė, tai yra vienintelė mūsų asmens vertybė.

Dėl to toks unikalus santykis, pripažįstamas ir išgyvenamas, vadinamas „religingumu“. Neužtenka tokiomis būti, neužtenka, kad mes esame tai (nes esame, nepaisant mūsų pačių, net ir mūsų užmaršume esame, esame sukurti iš Kito šiuo vieninteliu santykiu su Juo), bet tai turi pripažinti kiekvienas iš mūsų. „Šis unikalus santykis, pripažįstamas ir išgyvenamas, vadinamas „religingumu“. Dėl to kun. Giussani kalba apie šį primygtinį Jėzaus atkaklumą kalbant apie šį religingumą, apie tokį būdą išgyventi savąjį aš kaip santykį su Paslaptimi, nes šiame santykyje su Paslaptimi, su Tėvu, Jėzus matė vienintelę galimybę išsaugoti kiekvieno asmens vertę. Jėzus matė šią galimybę santykyje su Tėvu. Dėl to kun. Giussani sake: „Krikščioniškasis religingumas kyla kaip vienintelė žmogiškumo sąlyga“, ne tam kad taptume dar truputį pamaldesniais, dar truputį dvasingesniais, ne tam, kad taptume dar geresni judėjimo žmonės, bet kaip žmogiškumo sąlyga.

Ir šis primygtinis Kristaus kartojimas, kuris nėra tik kartojimas kaip teiginys, bet nuolatinė iniciatyva mūsų atžvilgiu, kai jis pasirodo gyvas priešais mus, kad tęstų tai, ką pradėjo per savo žemiškąjį gyvenimą, tai yra žadintų mus iš šio pasyvumo, pažadintų mus, versdamas mus patirti, versdamas trokšti, išjudindamas visa tai, kas yra sustingę, pasyvu, kad pažadintų visą mūsų aš, kad išgelbėtų mūsų žmogiškumą. Todėl, kaip sako Maria Zambrano, „Visiškas to, kas esame, įgyvendinimas yra įmanomas tik tada, jeigu yra kita esatis, kita būtybė, turinti gebėjimą mus priversti veikti. Kaip būtų įmanoma išeiti iš savęs, jeigu nebūtum neatsispiriamai įsimylėjęs?“, tai yra patrauktas, sužavėtas. Tai ši esatis leidžia atsirasti meilės kupinam pažinimui, kuris vienintelis sugeba nugalėti pasyvumą. „Proto forma, ji sakė, kurioje pasyvumas, visiškai pasyvumas yra išjudinamas pažinimui ir tam kažkam, kas išjudina ir pagimdo pažinimą: meilei. Mums reikia pažinimo metodo, kuris pažadintų visas gyvenimo sritis ir jomis pasirūpintų“.

Būtent todėl pasirinkome tokį pavadinimą mūsų rekolekcijoms kaip metodo turinį: „Kristus yra toks gražus, kad mane patraukia visą!“. Be šito, be Jo grožio, kuris patraukia viską manyje su visu savo žmogišku pilnumu, aš negaliu būti savimi pačiu, aš neatsilaikau, tampa pasyvus, gniuždau savo asmenybę.

Yra, Kristus yra, bet reikia jį atpažinti. Matėme jį Romoje; galite jį pamatyti dar kartą DVD diske, kuris pridėtas prie Tracce. Paveikti Grožio. Bet reikia matyti ne tik to, ką patyrėme, paviršių: tai buvo ne tik CL organizacija, bet Jo esaties ten galybė. Nes, jeigu mes neatpažinsime Jo esaties, grįšime namo ir niekas nebus pasikeitę, tai yra, kaip daugelis jau pradėjote suvokti, tikrovė po to yra ta pati ir nusivylimas yra dar didesnis.

Todėl yra naudinga turėti priešais bendruomenės mokyklos tekstą apie Dvasios galybę, nes tai, ko mes turime ir toliau prašyti, yra Dvasios galybė, kad galėtume būti kaip mokiniai, kurie susitiko išskirtinę Asmenybę, bet nesuprato, ir mes galime sudalyvauti išskirtiniame dalyke ir likti jo nesupratę.

Turime toliau prašyti tik šio Dvasios veikimo, kad galėtume vis labiau susitapatinti su tuo, kas įvyko, kas gali pakeisti mūsų žvilgsnį. Nes naujas pažinimas gimsta prisiliejus prie įvykio, nuo *affectus* iki įvykio, prie kurio prisirišama („įsimylėję“, sakė Zambrano). Mūsų protas nenugali kaip matas, jei išsiplečia, jei jį sąlygoja įvykis, *affectus*, gyva Krita esatis, Jo grožis, kuris mums neleidžia matyti, kaip nugalėti matas, matyti, kaip nugalėti pasyvumą, matyti, kaip mūsų žmogiškumas nuolatos silpsta iki kol sužlunga.

Tai žvilgsnis, įdėmas ir prisiliejusio žvilgsnio išlaikymas trukdo mums save sumenkinti. Kaip galime išlaikyti tokią poziciją? Tik tada, jeigu tas įvykis yra dabartinis. „Naujas pažinimas, sakė kunigas Giussani, implikuoja būtybę tuo pačiu metu su įvykiu, kuris ją pagimdo ir nuolatos palaiko“. Jeigu Kristaus esatis nuolatos neegzistuoja, pažadindama mūsų aš, mes neatsilaikome.

Todėl Popiežiaus priminimas yra vertingas: gilus ir asmeniškasis tikėjimas galės atsirasti tik iš gyvo Kristaus Kūno, Bažnyčios, kuri užtikrina Kristaus vienalaikiškumą su mumis.

Kaip tik būdami šioje draugijoje, galime žvelgti į tikrovę ir į mus pačius, nesumenkindami jų. Bet atkreipkite dėmesį: šis buvimas šioje draugijoje, kurioje vėl įvyksta šis vienalaikiškumas, nereiškia būti pasyviems, nereiškia būti išpuikusiems, išliekant pasyviems. Kunigas Giussani prieš keletą metų sakė: „Sekimas judėjimu be šio atsivertimo į savimonę, jeigu Kristus, Kristaus atminimas netampa turiniu, jeigu Kristus netampa mano savimonės turiniu, tai yra be jo atminimo, sekimas judėjimu tampa sekimu asociacija“, o asociacija nelabai kam reikalinga.

Todėl šis krikščioniškas religingumas, primygtinai sako kunigas Giussani, tai yra, religingumas, atvirumas, kuriuos nuolatos atnaujina Kristaus esatis, šis Kristaus vienalaikiškumas, yra vienintelė žmogiškumo sąlyga. Šioje meilėje Kristui, esančiam tarp mūsų, atsiskleidžia mūsų žmogiškumas, vyksta mūsų gyvenimas! Todėl galime išgyventi, kaip mums primena Jėzus, visą religingumo tiesą būtent dėl susitikimo su Kristumi ir jo pasilikimo savo Bažnyčioje, kuri mus nuolatos atnaujina ir skatina vis labiau palaikyti ryšį su tikrove su visiškai atviru protu ir neleidžia mums visiškai pasiduoti pasyvumui arba racionalizmui, mus skatina nuolatos praplėsti protą. Todėl, sako Jėzus, mums yra verta, verta palaikyti šį galutinį ryšį su Dievu, kad išgelbėtume save.

Todėl, draugai, turime pasirinkti. „Žmogaus pasirinkimas yra arba suvokti save laisvą nuo visos visatos ir priklausomą tik nuo Dievo, arba laisvą nuo Dievo ir todėl tampantį kiekvienos aplinkybės vergu“. Tuomet, kai jaučiamės vergais, nekaltinkime aplinkybių, visos visatos, nieko, ant kieno pečių suverčiame visą atsakomybę, bet pradėkime galvoti, kad vergavimas kokiais nors aplinkybei, jautimasis įstrigusiems joje, jautimasis dūstantiems nuo jos priklauso nuo to, kad trūksta priklausymo nuo Paslapties.

Kiek, bet kiek daug nemalonumų, kiek prarasto laiko, kiek skundų, kiek smurto sutaupyti, jeigu suprastume šiuos dalykus! Gana bendruomenės mokyklos. „Aš pranašumas remiasi tiesiogine priklausomybe nuo tos pagrindinės priežasties, kuri jam duoda pradžių ir duoda pradžių viskam, t.y. nuo Dievo. Žmogaus didingumas ir laisvė išplaukia iš tiesioginės priklausomybės nuo Dievo, sąlygos, kuria remdamasis, žmogus realizuotų ir įtvirtintų save patį. Dėl to išgyvenama priklausomybė nuo Dievo, t.y. religingumas, yra aistringiausias nurodymas, kurį Jėzus duoda savo Evangelijoje“. Ir todėl, sako kunigas Giussani, „atkaklus religingumo priminimas yra pirmoji absoliuti mokytojo, t.y. draugo, pareiga.“

Jis yra draugas, visi kiti yra tik taip vadinami draugai. Draugas. Žmogus yra draugas, jeigu atveria šiam religingumui, jeigu jį atnaujina, ne, jeigu jį užgniaužia, ne, jeigu jį sustabdo, ne, jeigu jį sutvarko: tai nėra draugas, yra suokalbinkas. Paklauskime savęs, kiek turime tikrų draugų, tai yra kažką, kas manyje nuolatos atnaujina tai, atnaujina mano žaizdą, gyvenimo dramą, atnaujina mano klausimą: „Bet kokia nauda laimėti visą pasaulį, jeigu prarandi save patį?“. Tai yra draugas.

Šis sąmoningumas atsiskleidžia prašyme. „Religingumo, kuris yra priklausomybės nuo Dievo sąmoningas supratimas, išraiška yra malda“. Pabrėšiu tris punktus ir baigsiu.

Pirmas. „Malda [žiūrėkite] yra aukščiausias savęs suvokimas, tai yra, sąmoningas konstitutyvinės priklausomybės suvokimas, kuris atskleidė Kristaus požiūrį į save“. Todėl malda yra suvokimas, kieno aš esu: „Tave mylėjau amžina meile ir pasigailėjau tavo menkumo“. Sąmoningas savęs suvokimas, nesimelsti nesąmoningai, nesimelsti tik šiaip sau. Pasižiūrėkite, kada paskutinį kartą, kai meldėtės, tikrai sąmoningai save suvokėte iki susijaudinimo. Tai toli gražu ne pamaldus gestas! Tai šis visiškasis sąmoningumas iki ištakų tave priverčia susijaudinti.

Antras. „[Todėl] maldoje atgimsta ir įgyja tvirtumo žmogaus egzistencija“. Neįmanoma, kad žmogus tai darytų ir neatgimtų bei neįgytų tvirtumo jo aš. „Nuostaba meldžiantis, pagarba, meilės kupinas drovumas yra šiame sąmoningame geste: tai yra maldos esmė“. Toli gražu nepavargsite! Nuostaba meldžiantis, meilės kupinas drovumas, visiškasis susijaudinimas: tai yra malda.

Todėl, kai žmogus tai suvokia, „yra sunaikinama vienatvė. Atradus Būtį kaip meilę, kuri nuolat dovanoja Save pačią. Egzistencija iš esmės atsiskleidžia kaip dialogas su didžiąja Esatimi, kuri ją sudaro, su tuo neatskiriamu bičiuliu. [Ir žiūrėkite] Draugija yra tame "aš", nėra nieko, ką darytume patys vieni. Kiekviena žmonių draugystė yra esybės pradinės struktūros atspindys, o jei ji tai neigia, kyla pavojus jos tikrumui. Jėzuje, Emanuelis, "Dievas su mumis", artimumas ir dialogas su Tuo,

kuris mus kuria kiekvieną akimirką, tampa ne tik atveriančiu akis skaidrumu, bet ir istorine draugija“. Bet ši istorinė draugija mums duota, kad tai matytųsi dar skaidriau, ne tam, kad už mus kažką padarytų.

Todėl mums reikia maldos ne tik kaip matmens, bet maldos veiksmo kaip nuolatinių pratybų tokiam sąmoningumui ugdyti iki kol, tai taps mums įprasta. Žiūrėkite, koks pažadas: „Pats aukščiausias maldos taškas nėra ekstazė, t.y. toks tos gelmės suvokimas, kai žmogus nebesupranta įprastų dalykų prasmės, bet veikia [pasibraukite tai] tos gelmės matymas taip, kaip matomi įprasti dalykai“.

Tai toli gražu iki vizijų matymo! Tai yra krikščioniškoji mistika: matyti gelmę, matyti ištakas, nepasilikti ties regimybe; kad visa ko, manęs ir tikrovės, gelmė taptų tokia skaidri, kaip įprasti dalykai.

Kokio plataus proto reikia, kad matytum gelmę taip, kaip matai įprastus dalykus! Kokių pratybų reikia, kad naudotum protą pagal jo tikrąją prigimtį iki artumo su Paslaptimi, kuri mato gelmę kaip įprastus dalykus. Todėl išbaigta maldos išraiška yra prašymas.

„Atrodo viskas taip sudėtinga, sakė Camus *Kaliguloje*, ir vis dėlto yra taip įprasta. Jeigu būčiau turėjęs mėnulį, o Drusila, pasaulį, laimę, būtų viskas kitaip. Tu žinai, Kaligula, kad galėčiau būti švelnus. Švelnumas! Bet kur jo rasti tiek, kad numalšinčiau savo troškulį? Kur rasti tokią gilią širdį kaip ežeras? Niekas manęs netenkina nei šiame pasaulyje, nei kitame. Ir vis dėlto esu tikras, ir tu taip pat, kad man pakaktų neįmanomo. Neįmanomo! Jo ieškojau prie pasaulio ir savęs paties ribų, ištiesiau rankas“.

Čia yra viskas: ištiesiau rankas. Trokštame neįmanomo. Todėl, kadangi negalime sau to suteikti, visa mūsų viltis yra šis rankų ištiesimas.

ŠEŠTADIENIO POPIETĖ, GEGUŽĖS 5 D.

Julian Carron. Padėkokime Venecijos patriarchui, Jo Eminencijai Kardinolui Angelo Scola už jo atsiųstą laišką:

„Brangieji, Jėzaus Kristaus patrauklumas mūsų gyvenime mus asmeniškai atveda į kelią: tikri dėl tikslo, tačiau sąmoningi, kad jis reikalauja nuolatinės įtampos. Tame slypi *žmogaus vertė*. Dėl to kiekviename iš mūsų glūdi nepanaikinamas orumas, kurio niekas ir nei vienas negali paliesti.

Brangaus Monsinjero Giussani mokymas, telpantis nuostabiose Jacopone eilutėse, šiais metais spindi dar labiau po kovo 24 d. Benedikto XVI apkabinimo ir žodžių įsimintiname susitikime. Jame kiekvienam iš mūsų prasiveržia atnaujintos bendrystės, kurios ir toliau meldžiame iš Tėvo kaip įtikinamiausio žmogiško grožio išraiškos, polėkis.

jus sveikinu ir laiminu Viešpatyje,
Kardinolas Angelo Scola“.

Mums atėjo laiškai taip pat iš Jo Ekscelencijos Monsinjero Luigi Negri, San Marino-Montefeltro Vyskupo ir sveikinu Jo Ekscelenciją MonsinJORĄ Paolo Romeo, Palermo Arkivyskupą; Jo Ekscelenciją MonsinJORĄ Gianni Danzi, Loreto Arkivyskupą, kurie dalyvavo čia šiomis dienomis. Taipogi sveikinu Jo Ekscelenciją MonsinJORĄ Giancarlo Vecerrica, Vyskupą di Fabriano ir MonsinJORĄ tėvą Massimo Cenci, Tautų Evangelizacijos Kongregacijos sekretorių ir Guzman Carriquiry Popiežiaus pasauliečių tarybos sekretorių.

ANTRA PASKAITA – DON JULIAN CARRON

„Ko vertas gyvenimas, jei jis neatiduodamas?“ Kokia drąsa! Kokia Jėzaus drąsa, matome tame, ką ką tik dainavome: „Eik, parduok viską, ką turi ir eik su manim“. Tai beveik nusižeminęs prašymas, tai kone meldimas mūsų: „Paklausk, jei nori gyventi, eik, parduok visą, ką turi ir eik su manim“.

Susitikimo metu Popiežius mus vėl pakvietė misijai. Veronoje aprašė koks yra vedantis misijos kelias: „stipri vienybė, susikūrusi Bažnyčioje pirmais amžiais tarp proto, tikėjimo draugo, bei artimo meilės ir rūpestingo dėmesio vargšams ir kenčiantiems apibūdintos gyvenimo patirties, leido paplisti pirmai didelei krikščioniškai misijai helenistiniame-romaniniame pasaulyje. Taip vyko ir vėliau, įvairiuose kultūriniuose kontekstuose ir istorinėse situacijose. Tai vedantis evangelizacijos kelias [tai yra misija]: tegu Viešpats mus veda išgyventi šią vienybę tarp tiesos ir meilės mūsų laikų aplinkybėse tam, kad būtų evangelizuota Italija ir šiandienos pasaulis“.

Proto draugas tikėjimas (kaip jau matėme šį rytą), meilės apibūdinta gyvenimo patirtis (kaip matysime dabar).

Jei pirmo skyriaus dalyje apie sampratą, kurią Jėzus turi apie gyvenimą, esmė buvo, jog pasaulio egzistavimo problema yra atskiro žmogaus laimė, šiandienos klausimas yra kaip mus pasiekti laimę. Reiškia, kad turime padėti vienas kitam suprasti kelią. Nes visi mes, žmonės, kaip ir bet kuris kitas žmogus, nuolat stengėmės ir stengiamės pasiekti šią laimę, todėl kiekvienas, kuriam rūpi jo laimė gali jausti tik Kristaus provokaciją, negali nepalyginti to kelio su savimi. Mes galime žvelgti į šį klausimą kaip į jau žinomą kalbą arba, priešingai, galime žvelgti į jį kaip į galimybę patikrinti, palyginti tai, ką kiekvienas iš mūsų išgyvena, su tuo Kristaus pasiūlytu keliu tam, kad pasiektume laimę. Tik jei rasime kelią, galėsime tapti liudininkais žmonių akivaizdoje t.y. išgyventi misiją.

Pirmas punktas: gyvenimo dėsnis. Gyvenimo dėsnis, sako Jėzus, yra savęs dovanojimas. „Jei žmogus, kaip esybė (asmuo) yra didingesnis už pasaulį, už prieš taiėjusius faktorius, tai kaip egzistuojantis (kaip gyvas dinamizmas), - skyriaus pradžioje sako don Giussani – jis yra visatos dalis. Todėl jo veiklos tikslas, galiausiai – jo pilnatvė, laimė, yra ir tarnauti tai visumai, kurios dalis jis yra“.

Tai yra tai, ką mes turime padėti vienas kitam suprasti: jei galiausiai galutinis tikslas yra išpildymas, laimė, kaip įmanoma, kad mes pasiektume laimę būtent per šią tarnystę viskam, nes „kaip pasaulio dalis žmogus turi jam tarnauti, net jei ir visa visata siekia jam visai padėti pasiekti savo laimę“.

Kaip matote, iššūkis yra įspūdingas, nes mums tai atrodo paradoksas, kurį sunku priimti, kuris mums išprovokuoja sutrikimą, nes labai dažnai jaučiame, jog tarnauti viskam prieštarauja mūsų laimei. Evangelijoje randame būtent paradoksą: „Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: jei kviečių grūdas nekris į žemę ir neapmirs, jis pasiliks vienas, o jei apmirs, jis duos gausių vaisių. Kas myli savo gyvybę, ją pradžudys, o kas nekenčia savo gyvybės šiame pasaulyje, išsaugos ją amžinajam gyvenimui.“

„Žmogaus egzistencija – tarnauti pasauliui. Žmogus, - sako don Giussani, apie šį Evangelijos paradoksą, užbaigia save išdalydamas, aukodamasis. Šį krikščioniškąjį principą geriausiai paaikškiną Anna Vercors žodžiai, pasakyti prie Violaine dukros kūno, Paul Claudel „Apreiškime Marijai“: „Gal gyvenimo tikslas - gyventi? Gal Dievo vaikai liks tvirtai stovėti ant šios apgailėtinos žemės? Negyventi, bet mirti ir džiaugsmingai atiduoti tai, ką turime. Čia slypi džiaugsmas, laimė, malonė, amžinoji jaunystė! Ko vertas yra pasaulis, palyginti su gyvenimu? Ir ar ne tam skirtas gyvenimas, kad būtų atiduotas? Žmogaus egzistencija – tai išsieikvojimas dėl kažko“.

Tačiau kodėl yra taip? Kodėl gyvenimas yra išsieikvojimas dėl kažko? Kokia yra šio išsieikvojimo prigimtis? Gyvenimas yra toks, nes Paslaptis, kuri yra viso to, kuo mes esame šaknys, Trejybės Paslaptis, be to, jog yra santykis, yra dovana – mes tai matėme šį rytą -, jaudinantis savęs dovanojimas, yra meilė. Dievo prigimtis pasireiškė atsiuntus Savo Sūnų, kuris su pilnu užuojautos žvilgsniu žiūri į mūsų nieką.

„Dievas taip mylėjo pasaulį, kad atidavė savo pirmagimį Sūnų“, ir jų pasigailėjo. Tai, kad Dievas ne tik mus myli amžina meile ir pasigailėjo mūsų nieko, bet ir atsiuntė savo Sūnų, kad mane užjaučia, yra neįtikėtinas dalykas, tai nusako Dievo prigimtį. „Mano širdis susijaudina manyje, - sako pranašas Osea, mano artimas draugas virpa iš užuojautos“.

Tai Dievo prigimtis, - sako Popiežius: „aš yra pirmapradis absoliučiai kiekvienos esybės šaltinis; tačiau šis visų dalykus kuriantis principas – *logos*, pirmapradis protas – yra tuo pat metu mylimasis, su visa tikros meilės aistra“. Todėl žmogaus, sukurto šio Dievo, kuris virpa iš

užuojautos, didingumas – save atiduoti, nes jis sukurtas pagal Dievo atvaizdą, tad jo išsieikvojimas turi tapti dovana. Taigi egzistencijos dėsnis yra meilė, savęs dovanojimas.

„Taip mums pabrėžiamas šio dėsnio paradoksalumas: laimė mus pasiekia per auką“. Tačiau kuris gi nejaučia prieštaravimo tokio teiginio akivaizdoje? Kristaus pasiūlymas meta iššūkį mentalitetui, kurio esame apsupti ir į kurį dažnai esame pasinėrę, kuris paveikia ir mus.

Pastebėjimas, kurį pateikia Ničė apie *eros* ir kurį Popiežius pacituoja savo enciklikoje „*Deus charitas est*“ galėtų būti pritaikytas visai egzistencijai: „Krikščionybė, - anot Ničės, būti davusi išgerti nuodų *eros*, kuris, nors ir nemirdamas nuo jų, gautų postūmį pereiti ydą. Tokiu būdu vokiečių filosofas išreiškė labai paplitusią nuomonę: Ar kartais Bažnyčia, savo komentarais ir draudimais, nepadaro gražiausio gyvenime dalyko karčiu? Ar neiškelia draudimo ženklų būtent ten, kur Kūrėjo mums paruoštas džiaugsmas suteikia laimę, leidžiančią pajausit skonį kažko Dieviško?“

Šiame kontekste nebus įmanoma atsilaikyti mus supančio mentaliteto spaudimui jei neišgyvensime kitokios patirties. Nepakanka klaidingai minčiai priešpastatyti teisingąją tam, kad išgyventum tokioje situacijoje. Reikia skirtingos patirties, pilnatvės patirties, antraip neatsilaikysime ir anksčiau ar vėliau taip pat ir mes nuleisime rankas prieš šį visų mentalitetą.

Tai tikras iššūkis ir don Giussani atsako į šį iššūkį sakydamas: „kuo labiau žmogus sutinka save atiduoti, tuo daugiau, jau šiame pasaulyje, patiria – atkreipkite dėmesį į žodžius! – didesnį išbaigtumą“. Kuo daugiau žmogus sutinka save atiduoti, tuo daugiau patiria: tai yra patirtis, šiame pasaulyje, ne kitame, bet šiame pasaulyje, tai didesnis išbaigtumas. Tai žodžiai, kurie kviečia išgyventi, patikrinti šį dėsnį: tai, kad savęs atidavimas veda gyvenimą į didesnę pilnatvę. Tačiau ne mąstydamas, nesiekdamas suprasti paradoksą žmogus eina pirmyn, o žiūrėdamas į patirtį. Nebus nei vieno, kuris galės be argumento mus įtikinti dėl šio paradokso arba pamąstymu pagalba: tik jei žiūrėsi, kad juo daugiau myli, tuo labiau esi savimi, kad gyvenimas yra šis savęs dovanojimas ir kad šiame savęs atidavime nepralaimi, bet laimi. Ir tai nujaučiama kuomet meilės ryšyje atsidavimas tau tampa savojo „aš“ pilnatve, ir tai supranta kiekvienas, kuris mylėjo. Bet kuris, kuris mylėjo supranta, kad juo labiau myli, juo daugiau save atiduodi kitam, tuo didesnę pilnatvę išgyveni.

Tai mums leidžia suprasti, koks yra kelias tam, kad suprastum bei priverčia suabejoti įprastiniu mūsų elgsenos būdu kai tampame matu. Dažnai girdime sakant: „Nedarysiu kol nesuprasiu“ t.y. pirma suprasti ir po to daryti. Ne! Nes mes negalime suprasti jei mūsų kriterijus yra mūsų protas kaip matas: būtent patirtis man aiškiai parodo šį dėsnį. Dėl to remiantis patirtimi don Giussani sukūrė gestą, kad mums padėtų suprasti šį dėsnį - karitatyva. Nes jis sako, kad tam, kad suprastum nepakanka žinoti, reikia veikti.

Tai yra karitatyvos gesto auklėjamoji vertė visiems, kur žmogus išmoksta, patikrina egzistencijos kaip dovanojimo dėsnį. Mūsų prigimtis mums duoda poreikį domėtis kitais. Einame į karitatyvą tam, kad patenkintume šį troškimą, sako don Giussani, ir ten, susitikdami su kito poreikiu, poreikio, kuris turi vienintelę prasmę, akivaizdoje, išgyvendamas savo neadekvatumą, pradėdu suprasti savo bejėgiškumą jį išpildyti ir poreikis tampa sąmoningesnis. Todėl jei norime išmokti šio dėsnio, neturime praleisti šio esminio auklėjamojo gesto. Don Giussani sako: „mums siūloma tokia žmogaus asmenybė kaip dviejų dėmenų – pasiaukojimo ir meilės – rezultatas. „Nėra nė vieno, kuris dėl manęs ir dėl Evangelijos paliktų namus ar brolius, ar seseris, ar motiną, ar tėvą, ar laukus ir kuris jau dabar, šiuo metu, negautų šimteriopai namų, brolių, seserų, motinų, vaikų ir laukų (kartu su persekiojimais) ir būsimajame pasaulyje – amžinojo gyvenimo“. Tai patirtis to, kuris pradeda save atiduoti: šimteriopai. Tai yra pažadas: šimtą kartą daugiau. Todėl Jėzus nori pasakyti ne tai, kad žmogus turi aukotis tam, jog vėliau pasiektų laimę kitame pasaulyje, amžinajame gyvenime, po mirties, bet kad būtent gyvenimas per šią dinamiką leidžia mums paankstinti čia, šioje pusėje, amžinąjį gyvenimą, dabar pradėti dalyvauti galutinėje pilnatvėje.

Egzistencijos dėsnis yra šis savęs dovanojimas. Dėsnis. „Kiekvienas dėsnis nėra niekas kita, - toliau tęsia don Giussani, kaip pastovaus mechanizmo apibrėžtis. Ir žmogus (sąmoninga ir trokštanti būtybė) yra iš esmės nulemtas mechanizmas. Šį esminį pastovumą apibrėžia vadinamasis moralės dėsnis“.

Tad reikia gerai suprasti šį dėsnį, šį pastovų mechanizmą, nes dažnai mes jį sumažiname iki naudojimo instrukcijų. „Tai yra blogai, nes dėsnis tai draudžia“ ir galiausiai galvojame, kad jei

dėsnį peršoksime nieko blogo nenutiks. Dėsnį suvokiame kaip susitarimą, ne kaip „aš“ atitinkančio dinamizmo aprašymą.

Kaip sako Heschel: „Galutinis etikos principas nėra prievolė, bet ontologinis faktas. Veiksmas netampa geru todėl, jog mes jaučiamės priversti jį atlikti. Mes jaučiamės priversti jį atlikti, nes jis yra geras“. Pavyzdžiui, nei vienas nenusikerta rankos tam, kad nenusidėtų penktam Dievo įsakymui! Nei vienas, kuris ją nusikerta negalvoja, kad nusižengė taisyklei tik iš įpratimo: pakenkė sau pačiam. Nėra vien tik tai, kad nesilaikiau taisyklės. Tai gėrio aprašymas, kam priklauso ir koks yra tikras, tinkamas būdas elgtis su savim pačiu. Tačiau mes dažnai manome, kad dėsnis yra tik kažkas, taisyklė, draudžianti mums daryti tai, ko norime. Dabar kai kiekvienas daro tai, ką nori, nuslysta į nihilizmą. Kodėl? Nes tai nebuvo vien tik naudojimo instrukcijos; dėsnis yra pastovaus mechanizmo apibrėžtis ir duoda mums suprasti, kokia yra mūsų „aš“ prigimtis. Gėris, prie kurio prisilieja žmogus yra tai, kas mus atitinka, ir dėl to yra gėris: mus labiau atitinka tai, jog turime ranką, nei kad jos neturime.

„Taigi kokių kriterijumi remdamasis žmogus nustatys šį savo veiksmų dėsnį? Tam, kad aprašytum kokį nors mechanizmą, reikia pirmiausia atsižvelgti į jo funkciją, jo paskirtį. Tai jei „aš“ paskirtis yra visuma [nes mūsų „aš“ yra totalumo troškimas, beribis totalumo troškimas], tai jo dėsnis [mūsų prigimtis, mūsų prigimties dinamizmas] – save atiduoti tai visumai. Todėl tik šiame atidavime visumai „aš“ atranda atitikimą, ir, priešingai, - sako don Giussani, „žmogus sąmoningai nesuvokdamas tos visumos, visada jausis belaisvis ir nuobodžiaus“. Esame sukurti visumai, ir jei žmogus netenka šio sąmoningumo, šio atsivėrimo visumai, šio į begalybę atsivėrusios lango - jaučiasi belaisvis. Ir kaip galime išsilaisvinti iš šios nelaisvės, iš šio nuobodulio kai esame užstrigę darbe ar kokioje situacijoje?

Pažvelkite į vieno skyriaus pavadinimą: Auka, žmogiško išsilaisvinimo gestas. „Aukos, savęs atidavimo gestas išpildo žmogaus išsilaisvinimą; tai paprasčiausias ir konkretus gestas, kurį kiekvienas žmogus bet kurioje situacijoje gali atlikti, svarbu jame išliktų nors kruopelė apsisprendimo“. Tai kas mus leidžia kvėpuoti bet kurioje situacijoje yra šis labai paprastas gestas.

Tai yra iššūkis, kurį kiekvienas iš mūsų turi turėti galimybę patikrinti, kurio patirtį gali išgyventi tam, kad patikrintų, ar Kristaus pasiūlymas iš tiesų išlaisvina iš nelaisvės, nuo uždusimo bet kurioje situacijoje, ar mus išlaisvina iš nuobodulio. Tai sako Paulius tose dviejose nepakartojamose eilutėse laiške Romiečiams: „Dėl Dievo gailestingumo prašau jus, broliai, aukoti savo kūnus^[12] kaip gyvą, šventą, Dievui patinkančią auką, kaip dvasinį Dievo garbinimą. Ir neskite šiuo pasauliu, bet pasikeiskite atsinaujindami dvasia, kad galėtumėte suvokti Dievo valią, – kas gera, tinkama ir tobula“. Aukokite – kviečia mus apaštalas, savo konkrečia realybe atsižvelgdami į veiksmų visumą.

Ir kas mums tame padeda? Realybė, realybė, kuri mus stumia ieškoti prasmės, kad neuždustume nelaisvėje.

Nesenai vienas žmogus manęs klausė: „Bet kaip išgyventi Kristaus atminimą darbe?“ Aš jam atsakiau: „O kaip tu sugebi dirbti neišgyvendamas Kristaus atminimo? Kaip tu sugebi gyventi darbe, situacijose neišgyvendamas Kristaus atminimo, be aukos dvelksmo?“ Ir tai, ką mes galime pasakyti apie darbą, galime pasakyti ir apie poilsį: ne vien todėl, kad darbas yra sunkus. Kaip gali ilsėtis, su visu šiuo visumos troškimu, kurį turi, neišgyvendamas atminimo, neaukodamas, neatverdama viso savojo „aš“ visumai? Nes negyvendamas šioje visumos orbitoje, žmogus negali išvengti nelaisvės ir nuobodulio jausmo. Kaip tau pavyksta pakęsti save patį, išgyventi situaciją, eiti atostogų? Kaip galime gyventi be šio begalybės kvėpavimo? Kadangi mes to nepripažįstame, nerimstame ir grįžtame iš atostogų dar labiau pavargę nei prieš išvykimą, nes nėra tai, tai nėra didesnis nerimas: tai atsivėrimas, tai išsilaisvinimas, slypintis šiame labai paprastame ir konkrečiame aukojimo geste, kuris nėra pasyvumas, kurį žmogus išgyvena kai neturi nieko kita daryti. Tik tas iš tiesų aukoja, adekvačiai mąstydamas, kuris atveria protą, nes „aukoti, - primena mums don Giussani, reiškia pripažinti, kad Kristus yra viso gyvenimo *substantia* (esmė – vert.). Jei žmogus studijuodamas arba dirbdamas sakytų: „Aukuju savo studijas arba savo darbą“, jei sunkumo momentu sakytų: „Aukuju tau nemalonios situacijos, kurioje esu, nepatogumą arba netikrumą“ visų

pirma tai reikštų: „Pripažįstu, kad svarba ir esmė, t.y. kvėpavimas, akimirkos, kurią išgyvenu, svoris esi Tu, Kristau“.

To reikalauja Kristus. Be viso to, esame belaisviai. Tai yra Jo pažado svarba, ir su juo lyginame viską, lyginkite jį su viskuo! Darykite, ką norite, tačiau lyginkite jį su visu kitu ir pamatykite, ar yra kažkas, kas gali labiau atsakyti į šį visumos troškimą, kurį nešiojame kiekvieną akimirką, bet kurioje gyvenimo situacijoje, nei ši: kad „akimirkos, kurią gyvenu, svoris esi Tu, Kristau. Pripažįstu, kad tai, kas suteikia tikrumo studijoms, darbui, problemai, kurią sprendžiu, yra tavo Esatis“. Tai yra tikras Kristaus pripažinimas, nes tai nėra abstraktus Kristus, bet Viešpats, kuris yra laike ir nebeišeina. Tačiau kokio reikia artumo su Kristumi, kad bet kurioje situacijoje žmogus kvėpuotu šiame pripažinime, prašydamas, kad jis pasirodytų, kad pasireikštų: „Jei tu o, Kristau, esi akimirkos, kurią išgyvenu, puslapio, kurį skaitau, darbo kurį skubinuos atlikti, mane apėmusio liūdesio ar pykčio – neišbraukiant nieko – prasmė, pasirodyk visame kame“.

Todėl išeities taškas yra ši patirtis, tik šioje patirtyje apsireiškia Kristus ir kokia yra pasiūlymo, kurį pateikia tam, kad pasiektų laimę, svarba. Mes visi, bent jau kažkuriuo gyvenimo momentu, išgyvenome šią patirtį, tačiau dažnai ši patirtis netampa mentaliteto pasikeitimu. Esame neracionalūs, neleidžiame, kad protas paklustų patirčiai ir todėl toliau ieškome, lyg nebūtume supratę, lyg nebūtume nieko išmokę, lyg patirtis būtų buvus nereikalinga, todėl gyvenimas yra sunkesnis. Mus tinka žiūrėti į šios patirties veidą, todėl, kad visas gyvenimo sunkumas slypi tame, suprantant šiuos dalykus: kuo daugiau laiko mums reikia, tuo labiau vargstame. Taip kaip ir vaikas, kuris tol kol neišmoksta tam tikrų elementarių dalykų, kuo daugiau laiko jiems sugaišta, tuo labiau vargsta. Visas mūsų sunkumas yra būtent šiame atsivertime, kuris reiškia suprasti, kas yra gyvenimas, kad gyvenimas yra tas savęs atidavimas Tau. „Pasikeitimas - tai geriau suprasti tai, kuo esi“, sakė Eliot.

„Čia reikia pabrėžti, - sako don Giussani, kad žmogus savo gyvenimo tikslo siekia tomis priemonėmis, kurias turi, tuo „kas jis yra“. Ir mes turime dvi priemones:

Pirma. Instinktyvumas. Tai visa, ką turiu, kas mane nulemia, mane traukia, mane skatina. Būtent tai, ta duomenų, kurių negalima atmesti, visuma žmogų veda į tą tarnystę tikrovei“. Dėl to don Giussani instinktyvumas nėra vien kliūtis, kažką, ką reikia išmesti, bet priemonė, dalykas, kuriuo reikia pasinaudoti, kurio negalima atmesti, nes būtent tai veda žmogų į tarnystę tikrovei.

Šią vasarą man viena mergina rašė: „Man atrodo, kad mano troškimo Kristaus link kelyje yra lyg lemiantis didžios dramos momentas. Kaip ir toje rusų dainoje vyras mato labai gražią moterį ir atsimesna savo žmoną, taip ir aš, matydama dalykus, mylėdama žmones, norėčiau prisiminti Kristų, tą Tu, ir laimei man taip nutinka, tačiau yra toks momentas kai žmogus turi nuplėšti nuo savęs tą instinktyvumą, kad pasiimtų tai, ką turi priešais.

Kokiu skirtingu būdu žiūri don Giussani, kuris matydamas tokį dalyką, sako: „Koks žmogiškas yra mano žmogiškumas, kuris taip jaučiam!“ Vietoj to, kad išmesčiau tai lauk, klausimas, kuris turi iškilti yra: kodėl man duotas šis žmogiškumas? Jei Dievas įdėjo ten visą šią duomenų visumą, kodėl esu ten? Dėl gėrio. Tai pozityvumas, su kuriuo don Giussani žvelgia į bet kurią realybės duotybę, į bet kokią Kito duotą dalyką, tai meilės žvilgsnis į žmogiškumą, į visą žmogiškumą, kuris yra mumyse.

„Kadangi visada yra šis dramatiškas momentas – toliau tęsia mūsų draugė – aš norėčiau, kad nebebūtų net moters [dalykas, kuris mane traukia], kuri praeina priešais ir patraukia, nenorėčiau jausti dalykų, veidų žavesio, kad nerizikuočiau suklysti“. Atrodo labai žmogiška: kažkas nori mylėti ir nenori klysti ir tuomet, tam, kad neklystų, pirma jam ateinanti mintis yra: „Norėčiau nejaušti dalykų, veidų žavesio“. Norėtų panaikinti grožį, kuris jį patraukia.

Pirma norime pašalinti instinktyvumą ir dabar išbraukti grožį, dėl tos pačios priežasties: tam, kad išvengtume gyvenimo dramos.

Pažvelkite kaip don Giussani atskleidžia tiesą apie tai, kas yra už viso to: „Jei žmogus nori gero kitam žmogui, tuoj pat sutinka pasiaukoti už jį. Tai natūralu. Visgi dėl mumyse esančio pasipriešinimo vengiame pasiaukojimo. Priešinamės kam? Tai priešinimasis pasiaukojimui, tai priešinimasis grožiui, priešinimasis tiesai, o ne tiesos troškimas. Tai yra beribė gimtosios nuodėmės sumaištis: tai vadinama melu. Priešinamasi pasiaukojimui todėl, kad prisišliejama prie melo,

pasiduodame melui, todėl, kad esame melagiai. Mes pasipriešinam grožiui, tiesai“. Mes pradėdame gintis nuo grožio, nes grožis mus verčia judėti, mus kviečia kažkam Kitam.

„Tu visada sakai, - toliau tęsia, niekada kontroliuoti savo žmogiškumo, priešingai, sakai, kad būtent jis mus veda pripažinti Kristų. Tai tiesa, nes esu čia, nes buvo tokia vieta, kuri nebijojo mano žmogiškumo“. Taip, mes esame tokioje vietoje, kuri nebijo mūsų žmogiškumo, su prieraišumu žvelgia į mūsų žmogiškumą, nes tai, kaip jau ir matėme šį rytą, yra dalykas, be kurio negalime apsieiti, tam, kad pripažintume Kristų, Kristaus žavesį. Mums reikia abiejų dalykų: mūsų žmogiškumo ir grožio, kuris mus traukia, žavesio. Jei žmogus jaučia dalykų ir veidų žavesį, jei nori juos pašalinti, reiškia, kad nebejaus net ir Kristaus žavesio. Labai svarbu suprasti šiuos dalykus, nes kartais, nesvarumo būsenos akivaizdoje, bijodami suklysti, bandome pašalinti savo žmogiškumą arba grožį (tam, kad dalykai taip nebetraktų), bet jei aš pašalinsiu savo žmogiškumą ir tapsiu akmeniu, jei aš nukirsiu, išrausiu savo žmogiškumą, kaip galėsiu elgtis Kristaus akivaizdoje, kaip galėsiu būti patrauktas Kristaus?

Todėl nepakanka žmogiškumo pakeisti principais, kaip sakė Eliot: „Mūsų principai iš tiesų nepadės mums suprasti tos Visumos, kuri valdo mūsų prisišliejimą prie dalykų, labiau nei kad žmogiško fragmento kruopelytei pavyks perduoti tą tikrą kūno, kurį taip mylime, grožį“.

„Jausmai, kuriuos sukūrė Dievas, - dar sakė Paul Claudel, nėra atsidavę bailiai, jie yra mūsų padėjėjai, skriejantys per visą pasaulį tol, kol neranda Grožio“.

Visa tai mums duota tam, kad rastume Grožį, kad jį atpažintume. Aš negaliu atmesti savo žmogiškumo, nusimesti instinktyvumą, nes būtent tai mane apsprendžia, mane traukia, mane skatina, mane veda į tarnystę realybei. Tad reikia savęs klausti, -antrasis punktas, kurį suformuluoja don Giussani, nes šis žmogiškumas man yra duotas.

Antra: „Tokia trauka, stimulus, atsitiktinis impulsas turi tikslą. Tad antras veiksnys yra sąmoningas tikslo, būdingo šioms instinktyvumo išraiškoms, suvokimas. Iš tiesų žmogaus prigimties dinamiškumo veiksnys yra ne tik jos neatidėliotumas, bet ir to paties neatidėliotumo tikslo suvokimas“. Aš, turintis šį instinktyvumą, nesu vien tik instinktyvumas, bet esu „aš“, kuris yra sąmoningas dėl turimo tikslo ir žino, kad ši energija, šis stimulus yra sukurti tikslui. Vienintelis dalykas yra tai, kad aš negaliu sustoti vidury kelio, nestabdykite to tolyn vedančio stimulo siekdami išvengti jame esančios pasiaukojimo, dramos, į kurią mus įstumia.

Tuo tarpu dažnai įvyksta taip, kaip sako ta pati mūsų draugė: „Dažnai aš apriboju troškimą iki noro ir Kristų iki taisyklės“. Troškimas apribotas iki noro, instinkto, reakcijos. Tačiau jei mano troškimas yra tik noras be tikslo, jei šis instinktyvumas, kuris todėl, jog yra manyje kvėpuoja begalybe, yra apribotas iki noro ir Kristus apribojamas iki taisyklės, normalu, kad žmogus pradeda bijoti, lieka tik moralizmas: užkirsti kelią instinktyvumui tam, kad nebūtų einama prieš taisyklę.

Tačiau kur gi yra šio troškimo apribojimo iki noro, iki instinkto, netikrumas. Don Giussani sako: „Žmogus, skirtingai nei gyvūnai ir daiktai, sąmoningai suvokia ryšį, kuris sieja jo vis pasireiškiantį instinktą ir visumą, t.y. daiktų tvarką“.

Todėl instinktas negali būti atskirtas nuo „aš“ visumos, su visu viduje esančiu begalybės polėkiu. Taigi, nėra vien tik noras: aš esu tas instinktyvumas, kuris yra sąmoningas dėl tikslo, yra visiškai atsivėręs begalybei. Galiausiai toks kaip Pavese tai pripažįsta: „To, ko ieško malonume žmogus yra begalybė, ir niekas niekad neatsisakytų vilties pasiekti šią begalybę“.

Taigi koks yra šio instinktyvumo, šio neatidėliotumo tikslas? Vėlgi sako don Giussani: „Instinktą nukreipti į tikslą, t.y. į visumą, yra svarbiausia dovana jai: tai vadinamoji pareiga, kurios esmė yra meilė, - savęs atidavimas“. Todėl šis instinktyvumas, neatidėliotumas, energija (ta duomenų visuma) mums buvo duoti tam, kad duoti, kad nukreipti juos į visumą, nes tik save atiduodamas žmogus randa save, kaip tai pakužda įsimylėjimo patirtis. „Meilė, sako popiežius Benediktas enciklikoje, yra „ekstazė“, bet ekstazė neturi omeny apsvaigimo momento, tačiau ekstazę kaip kelią, kaip savyje uždaryto „aš“ ėjimas savo išsilaisvinimo atiduodant save link, ir būtent tokiu būdu savęs atradimo link, dar daugiau, Dievo atradimo link“.

Idealus krikščionis nereiškia būti akmeniui, negaliu mylėti; klausimas yra tas, ar mano energija, visas mano pilnatvės troškimas, su mano instinktyvumu, randa išsipildymą, ir tai tik tuomet (būtent toks yra pasiūlymas), randą išsipildymą tik atiduodant save visumai, atiduodant save begalybei.

„Kadangi pasaulyje nėra nieko nenaudingo, troškimas turėti, noras turėti tampa paskatinimu pradėti ilgą kelią pas Tave“. Būtent to dažnai mes nesugebame padaryti, todėl arba nuslystame į instinktyvumą, arba išrauname savo žmogiškumą. Tiek kartų, kadangi šis kelias mums atrodo paslaptingas, sako don Giussani, siekdami jį suprasti galvojame, kad pirma eina atsiskyrimas ir po to teigiu šiuos dalykus, ir jis sako: „ne. Yra priešingai! Ne „pirma eina atsiskyrimas ir vėliau tiesa“: tiesa yra, ir tuomet eina atsiskyrimas“. Tai Kristaus reikalavimas, ir jis yra tik todėl, kad tiesa yra, yra tiesa, kurioje žmogus gali pamatyti išsipildžiusį visą savo gyvenimą, visą savo meilę, gali elgtis su visais ir viskuo tikru būdu.

Pažvelkite, ką pasakoja vienas studentas savo draugui apie savo reakciją gavęs kvailą pasiūlymą: „Ji buvo graži, ir jau tariau jai taip, norėjau jai pasakyti taip, tačiau kai pradėjau jai atsakyti man pradėjo byrėti ašaros, dėkui Dievui. Sustojau akimirkai ir pergaltvojau apie metų pradžios dieną, apie faktą, kad reikia viską pagrįsti, apie savo draugus. Tokiu būdu pasakiau jai ne, nes ją mylėjau ir buvau įsitikinęs, kad buvo pats instinktyviausias dalykas ir be priežasties galėtume padaryti“.

Tai atsitinka ne vien santykiuose su žmogumi, tai nutinka santykiuose su viskuo, santykiuose su dalykais. Viena grupelė draugų man sakė dėl bandymo išgyventi valdžią arba interesus: „Kokiu būdu galime gyventi, kad nepasiduotume valdžiai ar interesams?“. Žinote, ką atsakiau? Aš jiems kalbėjau apie skaistumą: tik jei yra tiesa, jei yra Kristus, yra kažkas, kas išpildo gyvenimą labiau nei kas kitas, žmogus gali išgyventi tiesos santykį su viskuo: su kitu, su interesais, su valdžia ir dalykais. Turėkite kartais drąsos patikrinti šį Kristaus pasiūlymą, patikrinti iki galo, ar gyvenimo pasiūlymas, kurį Kristus mums duoda kaip mūsų žmogiškumo, taigi mūsų meilės, išsipildymą sugeba atsakyti, ar liksime visam laikui pusiaukelyje?

Tik tiesa, tik grožis to, kuris gyvas, suteikia galimybę nepasiduoti instinktyvumui. Nekalbama, kad reikia instinktą išrauti ar kontroliuoti, jį reikia nukreipti į tikslą, turėti kažką galingesnio, su didesniu patrauklumu, tam, kad būtų patraukta visa mano esybė su visa mano energija.

Tačiau kaip galiu nukreipti instinktą, visko troškimą? Čia don Giussani pasako svarbiausią galutinį dalyką: „Žmogiška yra atiduoti save tik kitam žmogui, žmogiška mylėti tik kitą žmogų. Galiausiai „viskas“ yra vieno žmogaus išraiška: Dievo“.

Kodėl? Nes jis vienintelis atsakantis į visą mano laukimą, į visą mano begalybės troškimą, į visą mano laimės poreikį, prie kurio mane stumia visas mano žmogiškumas. Tik tai gali viską sudėti į savo vietas. „Virš viso sielos veikimo, - sako Julian Green, yra kažkas gilesnio ir esminio, ir kai šis gilus instinktas yra suvaldytas ir nukreiptas Dievo link, tuomet ir visa kita yra nukreipta jo link; tačiau jei šis gilus instinktas atskiriamas nuo Dievo, visa kita nuo jo atskiriama, pastebėtų tai žmogus ar ne“.

Tuo tarpu Dievas, Paslaptis, yra tolimas, abstraktus, nesugebantis patraukti viso mūsų žmogiškumo. Dėl to reikėjo įsikūnijimo, reikėjo, - kaip tai nujautė Leopardis, kad Grožis iš G didžiosios prisiimtų „jautrią formą“, taptų kūnu. Reikėjo „patrauklios meilės požiūriu esaties“ tam, kad patrauktų Savęs link visą mano energiją, visą mano meilę, visą mano troškimą. Dėl to vienintelė viltis yra šioji: „Kristus yra toks gražus, kad patraukia mane visą!“. Be to, galime klysti tol, kol norėsime ar galėsime nuslysti ar galėsime išrauti, tačiau nieko neišspręsime, nes nei instinktyvumas, nei moralizmas negali išspręsti žmogaus problemos, tos problemos, kas iš tiesų sugeba tinkamu būdu atsakyti į mano visumos troškimą. Todėl be esančio Kristaus grožio, kuris mus patraukia neįmanoma išpildyti žmogiškumo, neįmanoma, kad taptume jausmų atžvilgiu išpildytais žmonėmis.

„Žmogaus gyvenimas, - sakė Šventas Tomazas, slypi meilėje, kuri pirmiausia jį palaiko, kurioje randa didžiausią pasitenkinimą“. Kur yra tikrasis pasitenkinimas, ten rasi atsakymą į žmogaus meilės problemą.

Taigi tik vienintelė Krikščionybė kaip grožis, kaip patrauklumas, gali atsakyti į širdies iššūkį, vienintelė gali susidurti, spręsti šį visumos troškimą, kurį turi širdis; dėl to būtent ji vienintelė gali nugalėti atstumą, kai širdis leidžiasi jos patraukiama.

Be Kristaus nėra pilnatvės, taigi nėra nei skaistumo, kuris leistų išgyventi tikrus santykius su viskuo: su dalykais, su asmenimis, su tavo žmona, su vaikais, su tais, kurie dirba kartu, tokiu būdu, jog valdžia nebesprendžia visko. Nesavanaudiški santykiai, meilėje išsipildžiusio žmogaus santykiai, žmogaus, kuris nenaudoja kitų tam, kad užpildytų dar išlikusią tuštumą. Taigi dėl šios priežasties, be jos beprasmiškas visas moralizmas, nes anksčiau ar vėliau nuleidžiame rankas.

Būtent todėl Popiežius dažnai naudoja žodį „patraukia“: „Isikūnijęs Dievas mus patraukia“ ir nuolatos kartoja veiksmažodį „patraukti“, veiksmažodį „traukti“. Šventas Augustinas sako: „Jei poetas galėjo pasakyti (jis cituoja Virgilijų): „Kiekvienas yra patrauktas jo malonumo“, ne poreikio, bet malonumo, ne prievolės, bet aistros; visiškai pagrįstai galime sakyti, kad jaučiasi Kristaus patrauktas tas, kuris randa malonumą tiesioje, palaimoje, teisybėje, amžiname gyvenime, žodžiu, visama kame, kas yra Kristus“.

Gyvenimas – tai atiduoti save kitam, mylėti Kristų, rasti Jame pasitenkinimą. Dėl to, jei Kristus yra tik taisyklė, o ne šis meiliai patraukianti esatis, neįmanoma, kad jausmų atžvilgiu išpildytų žmogų. Būtent čia matoma Kristaus pažado esmė. Nes kai žmogus išbandė, jog niekas nepatenkinta, tuomet pradeda suprasti, kad gal būt jam labiau tiktų atsiverti Jam.

Vienas iš jūsų man sakė: „Mane sukrėtė kai išgirdau tave kalbant apie begalybės pažadą ir apie laimę, kuri užsidega įsimylėjus, ir apie struktūrinį kito nesugebėjimą išpildyti šį pažadą: kalbėjai apie žaizdą, kuri tai apsprendžia ir apie faktą, kad ši žaizda išlaisvina Kristaus klausimą. Tie dalykai mane labai labai palietė ir nenustojau apie tai galvojęs: kiek tie dalykai yra tikri ir kaip stipriai degina neišpildyto pažado žaizda. Kiekvienas iš mūsų gali prisiminti milijonus situacijų, milijonus šios didžios tiesos posūkių, tačiau norėčiau tavęs paklausti: kaip galima išlaikyti šią žaizdą atvirą? Iš žmogiškosios pusės man atrodo neįmanoma išlaikyti tokios pozicijos. Pažadui reikia, kad jis būtų anksčiau ar vėliau išpildytas, ir jei tas vėliau yra labai toli laiko atžvilgiu ir laukimas tampa ilgu, mus išvargina. Aš, asmeniškai, nuolat susiduriu su šiais dviem priešingais ir prieštarais požiūriais: arba aš save „nuskausminu“ ieškodamas pasitenkinimo tūkstantyje veiklų, kurios truputėlį man atsiperka, ir atsiduodu tūkstančiams paviršutiniškų santykių, kuriuose šitaip nesijaučia vienatvė, arba suklesti cinizmas, abejonė, kad tikras skirtingas žmogiškumas nėra įmanomas. Taigi, pasakyčiau tikėjimo trūkumas“. Nesusidūrus su tuo, neįmanoma, kad žmogus anksčiau ar vėliau neklaustų: tačiau Kristus, Kristaus pažadas galėtų išpildyti?

Būtent čia esame naujai pakviesti pasinerti į tuos santykius su Kristumi, būtent čia matomas pažadas. Jėzus pasireiškia kaip žmogaus prisirišimo ir laisvės centras: pateikdamas save tų pačių žmogiškų jausmų širdžiai, visiškai teisėtai įleidžia ten tikras šaknis. Tokiu būdu Jėzus atskleidžia pažado prasmę. Jėzus reikalauja: tik sekdamas Juo žmogus galės iš tiesų rasti į tai atsakymą. Kaip sako Šventas Gregorijus iš Nisos: „Tik šis Gėris [iš didžiosios G] yra ištis salduis ir trokštamais ir mylimais; jo patyrimas vis labiau tampa impulsu didesnio troškimo link“.

Troškimas, kiekvieną kartą kai yra patenkinamas, pradeda dabar atsakyti, nėra taip, kad jis nukeliamas amžinajam gyvenimui, „troškimas, kiekvieną kartą kai yra patenkinamas, sužadina naują aukštesnės tikrovės troškimą. Taigi, kadangi nuo sielos buvo nuplėštas nevilties šydas ir ji pamatė mylimo objekto begalinį ir neaiškiai aprašytą grožį, ji siekia vis stipresnio troškimo“.

Tačiau ar retkarčiais mes surizikuosime tam, kad patikrintume iki galo šį pažadą?

Būtent tas, kuris jį patikrina, mato, neturi išrauti savo troškimo, priešingai, įvyksta tai, apie ką kalbėjome vakar: troškimo atsivertimas. Žmogus pradeda trokšti, nustemba pradėdamas trokšti To, kuris jį išpildo ir kiekvieną kartą pradėti trokšti daugiau to Gėrio, tos Esaties, kurioje širdis randa pasitenkinimą, ne tam, kad ją numalšintų, bet kad trokštų dar daugiau. Tai toks pritrenkiantis iššūkis, toks dramatiškas, kad tik jei sugebame priimti šį iššūkį, galime matyti išsipildymą.

Baigsiu tuo, ką pasakė don Gius šio nuostabaus skyriaus pabaigoje: „Jėzus Kristus į pasaulį atėjo ne dėl to, kad už žmogų atliktų jo darbą, atstotų žmogaus laisvę arba kad panaikintų žmogaus išbandymus – esminę laisvės sąlygą. Jis atėjo į pasaulį gražinti žmogaus prie visų klausimų esmės, prie jo esminės struktūros ir tikros jo padėties. Jėzus atėjo gražinti žmogaus į tikrą religingumą, be

kurio kiekvienas siekis išspręsti problemą yra melas“. Meilė, politika, darbas, viskas tampa sumaištimi jei šis religingumas išgyvenamas netinkamai.

Dėl to gyvenimas yra kelias, yra įtampa. „Gyvenimo Kristuje samprata iš esmės yra įtampa, kova, ėjimas“.

„Kaip visad žiaurūs, - sakė Eliot'as, kūniški, kaip visad egoistai, kaip visada anksčiau sudominti ir atbukę, ir visgi visad kovoje, visad iš naujo teigia, visad naujai pradeda savo kelią šviesos apšviestame gyvenime. Dažnai sustodami pailsėti, prarasdami laiką, nukrypdami, vėluodami, grįždami, ir visgi seka tik šiuo keliu“.

„Ėjimas nesiilsint, tai ieškojimas savo pilnatvės, t.y. savo tikrojo „aš“, ieškojimas“.

Benediktas XVI taip kalbėjo apie Šventą Augustiną: „Atidžiai sekant Šv. Augustino gyvenimą galima pamatyti, kad atsivertimas nebuvo vienintelio įvykio momentas, bet, būtent ėjimas“.

Taigi mes esame visi kviečiami eiti šiuo keliu. O don Giussani užbaigia skyrių genialiu sakiniu, kurį perskaitysiu ir tuo baigsiu: „Tad, pripažįstant Kristų ir sekant jį (tikėjimas), atsiranda būdingas egzistencinis elgesys, dėl kurio žmogus ryžtingai ir nenuilstamai keliauja kol kas dar nepasiekto tikslo link, tikras dėl ateities, nes viskas remiasi į Jo esatį (viltis); atsiduodant Kristui ir prie jo prisišliejant atsiskleidžia naujas meilės viskam jausmas (artimo meilė) ir duoda ramybės patirtį, esminę keliaujančio žmogaus patirtį“.

Sekmadienio rytas, gegužės 6 d. Asamblėja – Kun. Julian Carron ir Giancarlo Cesana

GC. Kaip visada, surinkome klausimus ir atrinkome šiuos. Pirmas klausimas yra iš Vengrijos: „Kaip į poreikį žvelgti su simpatija, o ne kaip į etapą, kuri reikia įveikti? Tai yra kaip galvoti, kad alkio nepanaikina maistas ir kad trupučio apetito turėjimas gali leisti labiau mėgautis valgiu?“

JC. Kam iškyla problema panaikinti alkio poreikį? Tam, kas neturi maisto. Tam, kas turi maisto, iškyla problema panaikinti skonį, troškimą ar jis nori turėti troškimą, kad mėgautųsi maistu? Kai kas nori, kad tai būtų etapas, kurį reikia įveikti, arba jam visada patiktų, kad visam jo žmogiškumui būtų viskas tvarkoje, kad jis galėtų mėgautis geru vynu ar geru maistu? Tai parodo, kiek mes nutolstame nuo savo patirties, nes patirtyje, tai, kas iškyla, jei tai stebėsime, yra tai, kad poreikis, šiuo lengvu atveju alkio poreikis tarnauja kitam dalykui, nes be alkio aš negalėčiau mėgautis geru maistu ar geru vynu.

Kaip ir poreikis būti mylimu. Kam iškyla problema įveikti etapą būti mylimu arba turėti poreikį būti mylimu? Kas nesutiko mylimo žmogaus. Kas sutiko mylimą žmogų, tam nereikia, tas nejaučia neatidėliotino poreikio įveikti šį etapą: nuolatos trokšta vėl jį pamatyti, eiti su juo susitikti. Negalvoja: „Dabar įveikime šį etapą, kad man būtų visiškai nesvarbu, ar jis yra, ar ne“. Yra gryna ir baidi abstrakcija. Abstrakcija reiškia, kad mums labai dažnai krikščionybė yra abstrakcija! Juk kai kalbame apie krikščionybę taip, kaip kalbame apie realius dalykus, nebūna taip, ir mums sunku suprasti, nes tai yra abstrakcija. Todėl, jeigu mes neišgyvensime patirties, jei nežiūrėsime į patirtį, nesuprasime ir diskutuosime apie nesuprantamus dalykus.

Mokiniamis neiškilo ši problema, nes nuo pradžių Jo esatis pasirodė esanti tokia lemianti, kad jie nustebo, jog troško, kai kitą dieną pabudo, eiti pas jį ir jiems neiškilo rūpestis, kad tai reikia įveikti. It kuo dažniau su Juo susitikinėjo, tuo labiau troško vėl eiti su juo susitikti, nes visas jų poreikis buvo apglėbtas, visas apimtas Kito, į jį buvo žvelgiama Kito draugijoje. Todėl aš trokštu sau, kaip ir jums linkiu, kad troškimas, kad poreikis nebūtų etapas, kurį reikia įveikti, nes tai reikštų, kad mes nesutikome nieko, ko mums reikia, kad gyventume. Sutiksime labai daug žmonių gyvenime, kurie kalba apie Kristų iki nuobodulio, bet kiek pažįstate žmonių, kuriems reikia Kristaus, kad gyventų? Kad gyventų!!! Kad atsikeltų ryte, kad eitų į darbą, kad žvelgtų į save pačius, kad žvelgtų į savo poreikį... kad gyventų! Kitaip kam man reikia būti krikščionimi?

GC. Taigi poreikis nėra vien ribotumo išraiška, bet ir sąlyga, kad galėtum mėgautis atsakymu.

JC. Žinoma.

GC. Nes kitaip žmogiškumas yra abstraktus.

JC. Taip.

GC. Dabar keletas klausimų apie troškimą.

„Jeigu troškimas yra skirtas laimei, kodėl galima bijoti savo žmogiškumo taip, kad priešinamasi pačiam troškimui?“

JC. Todėl kad esame vieni! Bijome savo troškimo, kaip žmogus bijo alkio, nes neturi maisto. Bijome savo troškimo, nes esame vieni, nes save suvokiame kaip vienišus, ir vieni neišsikapstome. Ir dėl to negalime gyventi, turėdami šį troškimą, privalome išsiblaškyti, turime ieškoti kažko, kas mus atplėštų nuo mūsų pačių, nuo mūsų troškimo. Todėl sunku surasti žmonių, kurių gyvenimo būdas sutaptų su jais pačiais, kurie būtų visiškai savimi, nes tam, kad būtum visiškai savimi pačiu, reikia priešais save turėti Esatį, kuri išpildo troškimą.

Tai įmanoma, draugai, įmanoma! Gyvenimas yra daug daugiau už mūsų filosofiją, nes yra Kristus, bet reikia būti pasiruošusiems eiti keliu, kuriame tai vis labiau taptų patirtimi. Tai įmanoma: gyvenimas yra daug daugiau už tą, ką mes paprastai laikome gyvenimu, ir gali įgyti kito pasaulio pilnumo, intensyvumo visame kame šiame pasaulyje; šimteriopai, šimteriopai! Todėl iššūkis, kurį krikščionybė iškelia gyvenimui, žmogui, turinčiam troškimą gyventi, yra šiame lygmenyje.

Kažkas gali pasakyti: „Tai, ką girdžiu dabar, yra nesąmonės“ (šaunuolis), arba jis gali bent pradėti galvoti, kad galbūt taip gali būti. Nes aš negalėčiau nei kalbėti apie tai, negalėčiau net to įsivaizduoti, nes krikščionybės negalima įsivaizduoti iki jai įvykstant; tai tuo labiau tiesa, kad mes po dviejų tūkstančių metų istorijos negalime net jos įsivaizduoti dabar, klausęsi to metų metus, tai išgyvenę, net ir dabar netikime, kad tai įmanoma: įsivaizduokite, jeigu kažkas, kas neturi tokios patirties, galėtų tai įsivaizduoti ar išgalvoti. Todėl ji yra iššūkis, nes yra priešais esatį, kuri liudija apie Kažką kita.

GC. „Tuomet ką reiškia, kad atsivertimas yra susijęs su troškimu, turint omenyje tai, kad mes galvojame, kad atsivertimas yra susijęs su veiksmu arba mąstysena?“

Po to dar yra vienas klausimas, kuris buvo užduotas labai dažnai: „Prašome pagalbos, kaip instinktą priversti tarnauti tikslui“. Nes yra kitas aspektas... nes iš vienos pusės, kaip tu ir sakei, sumenkinamas troškimas, nes nėra atsakymo, taigi ir troškimai... geriau tapti budistais, ar ne? Geriau ataraksija, ar ne? Tačiau iš kitos pusės yra troškimo diktatūra: esu ištroškęs, kaip sakė šv. Efremas, esu ištroškęs, einu prie šaltinio ir numalšinu troškulį.

JC. „Ką reiškia, kad atsivertimas yra susijęs su troškimu, turint omenyje tai, kad mes galvojame, kad atsivertimas yra susijęs su veiksmu arba mąstysena?“

Matote? Tai yra įrodymas, kad mums krikščionybė nepaisant visko, iš esmės yra moralizmas, tai yra kažkas, ką reikia daryti, taisyklė, kurios reikia laikytis.

Kartais man sako: „Bet jei aš galėčiau sekti savo troškimu, taip ir daryčiau, bet, kadangi esu įnirtingas moralistas ir Bažnyčia sako to nedaryti, to nedarau, bet jei galėčiau, tai daryčiau“. Dėl to visada esame neįgalūs meilės požiūriu, esame sustingę, nes nepriėmėme Kristaus patikrinimo rizikos. Visiems, daugumai yra tai: yra taisyklė. Troškimas sumenkinamas iki noro, o Kristus - iki taisyklės: matote? Toks yra klausimas. Bet jeigu žmogus pradeda išgyventi patirtį, išgyventi pasitenkinimo patirtį, kad yra kažkas, kas teikia pasitenkinimo, tuomet pradeda perkelti troškimą kitur; vietoj kvailysčių, kurios manęs netenkina, pradėdau rinktis kitą dalyką, kuris man teikia pasitenkinimo. Tai, kas pasislenka, nėra tas, kad aš toliau trokštu... ne, ne, apleidžiu tai, nes yra mažiau, nes man teikia mažiau pasitenkinimo, mane pripildo mažiau nei tai, kieno skonį pradėdau jausti. Jei tai nėra Kristus, krikščioniškoji pretenzija, draugai, yra melas, nes Kristus galų gale neišpildo, negali išpildyti pažado.

Bet jeigu žmogus pradeda išgyventi šio pažado išpildymo patirtį, tai, kas pasislenka, yra troškimas: aš labiau trokštu šito, nei to, ko trokšau anksčiau, nes mane labiau išpildo, ir kadangi nesu kvailas, kadangi įgaunu daugiau pilnatvės šiame dalyke... Ar jūs tebebūsate įnikę į maistą, kuris jums

nepatinka, net ir tada, kai atradote tą, kuris jums patinka labiau? Ar pasislenka troškimas ar ne? Dėl Dievo meilės, žiūrėkite į patirtį... arba dėl moralizmo žmogus sako: „Ne, aš noriu pasilikti čia“. Ne! Pasislenka. Po to galėsi turėti pinigų, kad už jį užmokėtum arba ne, tai yra kitas klausimas, bet, jei galėčiau, valgyčiau tik tai, e kadangi tai yra dar ir nemokamai, būtų kvaila... būtų kvaila...

„Kristus yra toks gražus, kad mus patraukia visus!“. Toks yra Kristaus pažado dydis, tai yra pažadas, nes yra realus, ir todėl meta iššūkį mūsų troškimui, jį paslinkdamas. Troškimo atsivertimas: troškimas pasislenka kitur. Jeigu taip nėra, mes galime ir toliau išpažinti visą Tikiu tikėjimą?, bet mes tuo netikime; galime būti ortodoksai iki kaulų smegenų, turėdami teisingą doktriną, bet netikime, kad istorijoje yra Kažkas, galintis atsakyti į žmogaus troškimą, ir todėl Kristus nėra atsakymas, net jeigu esame ortodoksai iki kaulų smegenų: ortodoksai, teisinga doktrina, o paskui klaidinga praktika. Bet teisinga doktrina negyvenama, nes krikščionybė nėra teisinga doktrina; krikščionybė yra tai, kad doktrina tapo kūnu ir aš galiu išgyventi patirtį. Logos, Grožis tapo kūnu, ir todėl aš galiu išgyventi patirtį.

Tik šitai paaiškina, kad visas tas žmogiškas dinamizmas, kuris man būdingas (vadinamas instinktu, vadinamas šiuo domenu rinkiniu) yra man duotas, kad prisišliečiau prie tos Esaties, kuri yra tikslas, dėl kurios buvo sukurtas. Be šito, be šio duomenų rinkinio, troškimas, instinktyvumas, viskas, kas man buvo duota, kad prisišliečiau, kad galėčiau imti ir prisišlieti (man ranka duota, kad prisiliesčiau, kad galėčiau kažką paimti, kad galėčiau turėti tikrąją to žodžio prasme) ... visa tai man duota dėl šito. Vienintelis klausimas yra būtent atrasti, būti pasirengusiam eiti keliu, kad po truputį žmogus pradėtų kreipti – būtent dėl grožio traukos – viską link to tikslo, ir tuomet jis iš tiesų pradeda suprasti: „Dabar suprantu, kodėl man buvo duota, kodėl man buvo duotas instinktyvumas, kodėl man buvo duotas troškimas, kodėl man duotas visas poreikis“. Kodėl? Todėl, kad Paslaptis mane sukūrė tokį. Paslaptis mane sukūrė tokį, ir manęs nesukūrė kaip šuns, su labiau susiaurintu troškimu, nes norėjo, kad dalyvaučiau kito pasaulio pilnatvėje, Jo pilnatvėje. Todėl būtent Jo troškimas pamažu atsiskleidžia prieš mūsų akis, ir atsiskleidžia... Kristus mums atskleidžia tikslą, įgyvendindamas tai. Yra lyg žmogus, kuris tam tikru momentu turi dar neaiškų troškimą būti mylimu ir trokšta, bet „šito man neužtenka“, „šito man neužtenka“, „šito man neužtenka“, „ir šito taip pat“, „šito taip pat“... ir atsiranda mylimas žmogus ir sako: dabar suprantu! Dabar suprantu, ko troškau visoje šioje sumaištyje. Buvau dar visas tamsoje, bet kai pasirodė ji (arba jis), darydamas tai, atsakydamas į savo poreikį, supratau, kodėl turėjau visą šį duomenų rinkinį, visą savo žmogiškumą, siekiantį kito dalyko. Tuomet visas instinktyvumas, visas troškimas, visas mano žmogiškumas, visas mano poreikis yra pajungtas tikslui.

Tai yra ugdymas, yra sekimas, tai yra leidimasis būti paveiktam grožio. Dėl to pateiksime pavyzdį: žmogus, kurį paveikia šis grožis, visą turimą troškimą ploti pajungia tikslui: gesto grožis, ir tuomet jis sustingsta. Sustingsta ne taip, kad sako: „Nenoriu... turiu susilaikyti nuo aplodismentų“, kaip ši rytą, bet taip siekia tikslo, taip siekia grožio, kad visa jo energija yra sutelkta ir jam nereikia pasiduoti instinktyvumui ir ploti. Kaip tvarka, kaip dainos: kodėl taip dažnai nepakenčiame kitokio būdo būti kartu, dainuoti? Nes taip yra gražiau, nes esame išugdyti kito pasaulio grožiui. Todėl nėra taip, kad kažko atsisakome; mes juk buvome išugdyti visą šį duomenų rinkinį (kurį kiti naudoja kaip instinktyvumą, kuris nežino, koks yra tikslas), mes buvome išugdyti matyti, kad yra gražiau, kai instinktyvumą patraukia, palengvina, pritraukia tikslas. Ir negalima sulyginti, netgi paskutinis prisijungęs tą pripažįsta: tame, kaip dainuojame, kaip būname kartu. Tai buvo ugdymas. Toks yra gyvenimas: dėl kažko daugiau. Instinktą pajungti tikslui bet kokiame dalyke yra dėl to kažko daugiau, ne dėl kažko mažiau, ne dėl apgavystės, ne todėl, kad tuomet negaliu... ne, ne, ne: dėl kažko daugiau. Niekas nesigaili, kai mato kitokius būdus būti kartu: „Kodėl mes nesame tokie, kaip jie?“ Mums patinka labiau mūsų dainos, intensyvumas, būdingas dainavimui, intensyvumas, su kuriuo parengiamos dainos. Negalime to supainioti su bet koku kitu dalyku. Tai yra tikslas.

GC. Taigi tu sakai, kad veiksnys, palengvinantis troškimo atsivertimą, reikalingas troškimo atsivertimui, yra troškimo objekto buvimas.

JC. Žinoma!

GC. O pagunda, kuri mums kyla, yra dirbti su troškimu nepriklausomai... tai yra dirbti su moters troškimu nepriklausomai nuo to, ar moteris yra ar ne.

JC. Bet tai yra tiesiog... tai yra todėl mes galų gale... todėl sakau, kad tai moralizmas. Tai yra turime taip daryti, nes mums sakė taip daryti ir ne todėl, kad esi įsimylėjęs, radai moterį ir sakai: „Kaip gražu! Aš noriu“, arba pamatė dainuojant tam tikru būdu, arba matė tvarkant tam tikrą... tai yra pakanka, kad būtų vienas, vienas... pakako vieno žmogaus – kunigo Giussani – kuris tai turėjo ir kuris tai mums paliudijo, ir po to iš to autoriteto gimė tauta, nes jis padėjo visiems pamatyti šį grožį, mėgautis, trokšti šio Grožio, ir dabar nebegalime be jo apsieiti.

GC. Taigi troškimo diktatūra yra ne tiek turėti perdėtus ar aštrius troškimus, kiek turėti troškimus be objekto.

JC. Teisingai! Tai kaip klajoklė mina.

GC. Šiuo požiūriu yra tinkamas kitas klausimas, kuriame sakoma: „Iš vienos pusės man atrodo, kad mano gyvenimas yra nuolatinis šio kelio tikrumo patikrinimas; iš kitos, tavo primygtinis kartojimas rizikuoti tikrinant šį pažadą man leidžia nujausti, kad prašai iš mūsų nuodugnaus darbo. Kokio?“.

JC. Iš pavyzdžių, kuriuos pateikėme, galėjome matyti, koks yra darbas, juk mes ne...

GC. Palauk, užduosiu tau dar vieną klausimą, nes taip... „Iki šiandien galvojau, kad pakanka širdies nuolankumo (troškimo). O tu iš mūsų prašai dirbti. Kaip galiu nežiūrėti į šį darbą kaip į savo pastangas būti tinkamu?“.

JC. Mums labai dažnai „pastangos“ yra tas pats, kas „moralizmas“, ir todėl vartoti žodį „darbas“ arba žodį „kažką išjudinti“ yra moralizmo sinonimas. Ne!

Žmogus, kuriam patinka sporto rungtynės, deda pastangas, stengiasi. Ir jeigu kas nors jam sako: „O kodėl tu nelieki namuose? Taigi rungtynes rodo per televiziją“. „Taigi ne, juk ne tas pats jas žiūrėti per televiziją ir eiti į stadioną!“. Žmogus, kuriam patinka rungtynės, būtent dėl grožio deda pastangas, dirba. Žmogus, kuris įsimyli: „Kodėl tau neužtenka paskambinti jai telefonu? Tau reikia važiuoti dvi valandas automobiliu, kodėl tu ne...?“. Nes nėra tas pats.

Tai yra mes suprantame, kad mums kažkas atsitiko, jei pradėdame veikti. Šis priešpastatymas, kartais paplitęs tarp mūsų, kad krikščionybė yra nuostaba, o ne pastangos, yra didžiausia kvailystė, nes jeigu tau kažkas patinka, tave išjudina: būtent todėl, kad tave nustebina, išlaisvina visą tavo žmogiškumą. Tai juo labiau tiesa, nes Giussani – kaip skaitėme vakar – sako, kad Kristus yra vienintelis genijus, sugebėjęs įvertinti visus žmogiškumo aspektus ir juos privertė iškilti, tai yra išjudino visą mūsų žmogiškumą, juo labiau tiesa, kad pažadino jų troškimą sekti jį ir vėl sekti vieną dieną, kitą dieną ir dar kitą. Bendruomenės mokykloje sakoma, kad tai yra darbas, pastangos. Be šito, be prisišliejančios laisvės, negaliu patirti pažado išsipildymo. Jeigu tu niekada nevyksti jos aplankyti, jei nesidalini gyvenimu, jei kartu negyveni, koks yra motyvas? Apie ką tu man kalbi? Kad mums atsirastų noras, troškimas mėgautis tuo, ką įžvelgėme susitikime, galime tai pasiekti, kad tai taptų mūsų dalimi, tik per darbą.

Metu jums visiems iššūkį, kad rastumėte kokį nors puslapį iš kunigo Giussani tekstų (pagalvokime, pavyzdžiui, apie knygas *Religinis jausmas* arba *Krikščionybės iššūkio ištakos*), kuriame tuo pačiu metu nebūtų minimas pastovus laisvės, tai yra žmogiškų pastangų, faktas ir priminimas. Jei kas nors Dievo Bažnyčioje priminė laisvę, tai jo vardas yra Luigi Giussani, kuris nuo jos neatleido nė vieno, jo vardas yra Luigi Giussani. Todėl visi mes... bet tai dėl savo prigimties, ne todėl, kad norėjo įslinkti paslapčiomis: mums pasiūlė, panaudodamas visą savo laisvę, pateikė pasiūlymą ir pakvietė mus tai patikrinti. Jeigu mes neseksime, jeigu nesistengsime atlikti šio patikrinimo, jeigu nebus mūsų laisvės pastangų šiame patikrinime, jeigu aš neišmoksiu naudoti proto, kaip jis mane moko, jeigu neišmoksiu gyventi malda, kaip jis mane moko, jeigu neišmoksiu žvelgti į tikrovę, kaip jis mane moko, jeigu neišmoksiu būti kartu, kaip jis mane moko, aš negalėsiu to patirti.

Todėl sakau: galime būti savo draugijoje ir būti pasyvūs, manyti, pasitelkiant išpuikimą, kad pakanka būti avidėje. Kaip ir pavyzdyje, kurį pateikiau apie vaikina, kuriam pakanka atvykti dalyvauti paskaitoje: „Na žiūrėk, daugiau iš manęs nieko neprašyk. Aš atvykau į rekolekcijas, dabar

neprašyk dar, kad dirbčiau!“ . Aš nenoriu jums nieko pažadėti, nepasakydamas visų priežasčių. Aš nepažadu jums, kad tai gali tapti jūsų dalimi, jei jūs nedėsite pastangų, nes aš nežinau kito kelio nei pastangų kelias.

GC. Taigi nebegalima eiti į bendruomenės mokyklą kaip į teatrą ar kiną, laukiant, kad kažkas įvyktų...

JC. Tai akivaizdu.

GC. Ir, kaip sako kun. Giussani Tracce priede apie gavėnią, reikia liautis sakius „mums sunku“, nes problema yra ne sunkumas, kuris yra neišvengiamas, veikiant laisvei, bet yra tikslas.

JC. Teisingai.

GC. „Ką reiškia, kad draugija slypi *aš*?“

JC. Reiškia, kad jeigu žmogus įsisąmonina save, šią akimirką akivaizdžiausias dalykas yra tas, kad jis nekuria pats savęs. Tai yra, jeigu aš įsisąmoninu save, suprantu, iš ko esu sukurtas, pajuntu šį mano aš virpėjimą dabar, suprantu, kad pats savęs nekuriu. Bet jeigu norite patikrinti, pakanka paprastai, kad žmogus pagalvotų: „Bet ar gali sau pratęsti gyvenimą viena akimirka daugiau?“. Jei kažką dabar ištikėtų infarktas, jis gali sau suteikti dar vieną minutę? Savo vaikui gali suteikti dar vieną minutę? Savo draugams gali suteikti dar vieną gyvenimo minutę? Tu sau pačiam. Mes, visi kartu, galime duoti gyvenimą mūsų draugui? Jeigu mes negalime to padaryti sau patiems, nei visiems kartu, ir tai turime, tai tada kas mums tai duoda?

Ar žinote, koks yra klausimas? Kad mes viską laikome savaime suprantamu, gyvename, kaip vaikai, laikydami savaime suprantamu, kad aš yra, egzistuoja savaime, savaime suprantama, kad jis yra, kad esame. Bet juk nėra savaime suprantama. Tuo mes turime pradėti abejoti: nėra savaime suprantama. Ir tuomet, kai žmogus pradeda suprasti, kad nėra savaime suprantama, pradeda suprasti, kad kiekviena gyvenimo akimirka yra jam duot, ir kad, jeigu aš šią akimirką gyvenu, tai dėl to, kad yra Kitas. Tuomet žmogus, kuris supranta tai, pradeda suprasti, kad sakyti aš - kaip teigia kunigas Giussani – yra sakyti „aš esu Tu, kuris mane kuri“.

Bet tai yra pavyzdys to darbo, kurį reikia atlikti. Juk aš metų metus skaičiau tą puslapį iš knygos *Religinis jausmas X* skyriaus 4 pastraipos, kur tai sakoma (paaiškinsiu jums tai, nes labai svarbu padėti vienas kitam suprasti, ką reiškia šis darbas), aš tai žinojau, galėjau pasakyti, kad tai žinojau, jei galvoju apie save, žinojau, kad „aš esu Tu, kuris mane kuri“, kad aš šią akimirką nesuteikiu sau gyvenimo, bet aš buvau labai toli, tikrai labai, kad pasakyčiau „aš suvokiu Tave, kuris mane kuria“. Aš tai žinojau, bet paprastai nesakiau „aš“ tokiu būdu. Tai yra skirtumas – sakė kunigas Giussani viename iš paskutinių priedų – tarp žinojimo ir pažinimo pagal Bibliją. Biblija sako, kad pažinimas yra kaip artimumas, tai yra, kad tapo taip artima sakyti „aš“, turint omenyje tą esatį, kad žmogus atranda, kad draugija yra tame *aš*.

Tai lengva. Pagalvokite, jūs, kurie turite vaikų, ar sugebate pasakyti „aš“, negalvodami apie savo vaikus. Pasakykite man, kaip jums tai pasisekė. Paprasčiausiai tam tikru gyvenimo momentu tai tapo taip artima, kad negalite ištart *aš*... pagalvokite, kiek kartų jums atėjo į galvą „Ką veiksiu ši savaitgalį?“, negalvojant apie juos, ar ne? Prieš tai turėjote jais visais pasirūpinti! Tai visai kas kita nei sakyti „aš“, negalvojant apie vaikus... iki pat kaklo jie yra jumyse! Supratot? Tai reiškia, kad jūsų vaikai yra jūsų *aš* viduje, yra tame būde, kaip jūs sakote „aš“.

Noriu tarti „aš“, taip suvokdamas Paslaptį, su tuo pačiu sąmoningumu, su kuriuo jūs sakote „aš“, galvodami apie savo vaikus. Ir tai jus domina labiau dėl jūsų ir dėl jūsų vaikų. Galite būti Bahamuose, ten, nuostabiame paplūdimyje ir galvoti: „O mano vaikai?“. Ne tik tada, kai esu ten ir juos „auklėju“... net ir kai esate toli, negalite apie juos negalvoti. Tai yra, jie yra tokia neatsiejama mūsų dalis, kad be jos negalime.

Tai Kristuje tapo draugija, kaip vaikai jums buvo tokia reali draugija, tokia galingai reali, kad galiausiai nustebote tardami „aš“ su šiuo sąmoningumu; kaip galiu sau padėti dėl šito? Todėl atėjo Kristus: tapo istorine, realia draugija, mus suvedė kartu su kitais, mums davė vaikų, draugų, kad mūsų *aš* būtų taip būtų persmelktas kitų buvimo, kad negalėtume ištart *aš* be kitų. Bet tai yra

labiausiai svetimas dalykas, kuris labai dažnai mums nutinka, nes mums kiti yra kaip mokestis, kurį reikia sumokėti (jeigu turiu kažko pasiklausti, turiu daryti kažką su kitais...), ne taip, kaip tariau „aš“, apimdamas kitus, kad, būdamas čia, jei aš gyvenu su šiuo sąmoningumu, kad esame čia, tuomet linkiu, kad buvimas čia taip mums liudytų apie Paslaptį, kad ji taptų, būtent dėl šio buvimo šioje vietoje, kad Paslaptis taptų tokia artima, kaip jūsų vaikai. Ir dabar galime čia būti 25 000, bet kad rytoj rytą atsikeltų, būtent dėl šio buvimo kartu, kur Paslaptis tapo esatimi, kad rytoj rytą nustebtų, atsibudamas, turėdamas tokį Paslapties sąmoningumą, kaip žmogus atsibunda, sąmoningai suvokdamas, kad turi vaikus. Jei nėra taip, mūsų buvimas kartu anksčiau ar vėliau mūsų nebedomins.

GC. Taigi draugija nėra vien tik pataisantis veiksnys, yra būtent galimybė taip pat ir mėgautis savimi. Būtent dėl šios priežasties Dievas įsikūnijo, tai yra tapo estetiniu veiksmu.

JC. Teisingai.

GC. Aš pirma laiko pateiksiu vieną klausimą. „Ką tuomet reiškia ... nes tai, ką tu sakei, Paslaptis... „Ką reiškia, kad Kristus egzistuoja kiekvieną akimirką juntama forma? Jei aš jo nepripažįstu (čia pasitelkime vaizduotę), jis vis tiek yra? Kristus yra dabar, jeigu suprantu, kad yra?“ Arba: „Yra akimirku, kai nematau nieko gražaus nei bendruomenėje, nei tikrovėje. Klausiu savęs, ar Kristus tomis akimirkomis nėra ar aš nesugebu pamatyti to grožio“. Arba dar: „Jeigu Kristus yra toks gražus, kodėl taip sunku išgyventi tokią priklausomybę?“

JC. Aš paprasčiausiai jums pasakysiu: jei visus šiuos klausimus būtų pateikę, ką būtų atsakę mokiniai?

Pirma: kai kurių nebūtų jam uždavę... kai kurių nebūtų jam uždavę. Tai yra nekalbėkime kvailysčių, draugai, kad visi klausimai yra tikri: kai kurie tiesiog įrodo, kad nežinome, apie ką kalbame. Galvojate, kad Kristupas Kolumbas būtų klausęs savęs: „Bet ar tiesa, kad atradau Ameriką?“. Galvojate, kad jam tam tikru momentu būtų kilusi abejonė, kad jis atrado Ameriką?

Kas mokiniams Paslaptį darė esančią juntama forma? Faktas, kad jie buvo priešais išskirtinę Esatį. Mokiniai irgi... būtų galėjęs kuris nueiti ir paklausti jo: „Bet kodėl žinai, kad jis yra Dievas?“. Kur yra Dievas juntama forma? Kur? Kaip dabar: kur yra Kristus juntama forma? Kur? Ir ką būtų atsakę mokiniai? „Būtent čia, juntama forma, ir tai atpažįstu, žinau tai dėl išskirtinumo, kurį jis liudija“, ne todėl, kad matau vizijas ir matau tą, ką tu matai, bet aš pridėtu kažką, nes matau vizijas. Ne! Tai tu man turi paaiškinti, kaip galima paaiškinti šį išskirtinumą, nes man, matant šį išskirtinumą, kyla klausimas: „Bet kas jis yra?!“.

Bet mums, būnant kartu, kiek kartų kyla klausimas: „Bet kas jis yra?!“ priešais juntamą formą? Dėl to tai laikome savaime suprantama. Mums bendruomenės mokykla yra tai, yra pamoka, ne galimybė atlikti realų patikrinimą, kaip testą, kad išgyvenu tą pačią patirtį, kaip mokiniai. Ir tai puikiausiai suprantu, nes ir aš anksčiau taip darydavau: man skaityti Evangelijose klausimą „Kas jis yra?!“ reiškę skaityti klausimą, kuris buvo pateiktas tenai, Evangelijose, bet man šis klausimas niekada nekildavo iš tikrovės. Skirtumas yra tas, kad kiekvieną kartą vis labiau klausimas man kyla iš tikrovės, iš to, ką gyvenu.

Vienas man sakė: „Bet kur Carron matė Kristų Švento Petro aikštėje?“ Suprantate, klausimas yra toks. Viską laikome savaime suprantama. Bet ar galite įsivaizduoti gestą, kurį išgyvenome Švento Petro aikštėje, neklausdami savęs: bet ką mes čia veikiame? Bet Kas mus suvedė kartu? Kokia yra šios esaties juntama forma? Kokia yra juntama forma, kuria jaučiu, kad gyvenimo kelyje esu lydymas? Kur man pateikiamas toks pasiūlymas? Kur taip kalbama apie žmogiškumą? Kur žmogus jaučia tokią simpatiją žmogiškumui? Kur žmogus gali atrasti visatoje vietą, kurioje galėtų taip žiūrėti į žmogiškumą, kaip jautėme į jį žvelgiant šiomis dienomis? Kur?! Tuomet, jeigu mes pradedame nelaikyti savaime suprantamu šio dalyko, pradedame pripažinti, kad Kristus yra čia, kad Kristus pasilieka. Bet kodėl pasilieka? Todėl, kad pasilieka tas pats žvilgsnis, kurį atrandame Evangelijose. Ir todėl nesu tas, kuris mato vizijas, kai Jį atpažįstu, nes paliečiu Jį ranka, matau Jį esantį, atpažįstu Jį tame žvilgsnyje, kuriuo į mane žiūrima: žvilgsnis, suteikiantis formą tam žvilgsniui.

Pakanka, kad pagalvotumėte, kaip atvykome čia ir kaip žiūrime vienas į kitą čia: matote, ar atsitiko kažkas per šitas dienas ir nelaikote tai savaime suprantama: „Bet kaip tai įmanoma? Bet kieno dėka tai tampa įmanoma?“ Neužsiimkime teologija, pradėkime nuo patirties: „kokios patirties įgijome per šias dienas čia?“ ir galbūt pradėsime atpažinti jo Esatį juntama forma. Jeigu aš, užuot atvažiavęs čia, būčiau nuvykęs į paplūdimį, būtų atsitikę tas pats? Grįžtu namo kitoks, kai einu tik šiaip į paplūdimį?

GC. Tu visuomet sakai, kad panaikiname Paslaptį ir šia prasme susiauriname protą, nes prarandame realistiškiausią tikrovės aspektą.

JC. Teisingai. Todėl mane visuomet domina ryšys su tikrove, kitaip užsiimame teologija, nors ir teisinga: esame ortodoksai, teisingai kalbame, bet teisingas kalbėjimas...

GC. ... kaip ir pirma: troškimas be tikslo, ir t.t., tai yra...

JC. Todėl turime pradėti... kunigas Giussani yra genijus, nes visada mums sakė pradėti nuo tikrovės, nuo realios patirties, kad įvestų mus į Paslaptį: jam tikrovė yra ženklas, yra pirmas Paslapties blyksnis, pirmas ženklas, aušra. Bet kodėl aš priešais pirmą aušros blyksnį galiu teigti, kad šviesa yra? Ne todėl, kad ją įsivaizduoju, bet todėl, kad matau pirmą blyksnį. Juk nesu tas, kuris mato vizijas, bet nesiliauju naudojęs visos proto platybės, nesustoju pusiaukelėje, kad tinkamai pagrįščiau tą esatį, kuri yra priešais mano akis, kad man taptų artima tikrovės gelmė, tokia artima kaip paviršius, tai yra, kad matyčiau gelmę taip pat artimai, kaip matau paviršių. Ir būtent tai suteikia gyvenimui kvėpavimo.

GC. Galiausiai yra paskutinė klausimų grupė apie pasiaukojimą ir auką.

„Ką reiškia, kad mes priešinamės tiesai, o ne pasiaukojimui?“

„Nesuprantu, ką turiu aukoti: kasdienybėje kas sekasi, sekasi; o kai tave ištinka nesėkmė, tuomet galbūt prašai. Tokiu būdu aukoju tik tada, kada kažkas nesiseka? (tai yra, Dievas yra šiukšliadėžė). Kaip aukojimas keičia tikrovę ir ką reiškia duoti viską?“... Tas priminimas, apie kurį kalbėjai vakar pradžioje, apie ryšį su vaikais, su pinigais, su... tai yra normaliaame gyvenime, žmogaus, kuris nepriima sprendimų kaip Motina Teresė iš Kalkutos, gyvenime, tai yra žmogus kaip mes... tai yra kaip Motina Teresė iš Kalkutos.

JC. Man vakar sakė vienas tėvas, kuris vaikui kalbėjo: „Carron nori, kad mes būtume šventi.“ Ne! Taip, šventi, bet ta prasme, kaip sakė Giussani: tikri žmonės. Tai yra manęs nedomina „buvimas šventais“ pagal kolektyvinį mūsų turimą šventojo (keistuolio) įsivaizdavimą; aš noriu gyventi, suprantate? Noriu gyventi su visu savo meilės gebėjimu, su visu savo gebėjimu intensyviai gyventi. Aš noriu gyventi! Jeigu tai sutampa su šventumu, tai puiku: aš taip ir sakau. Mane domina, kad jūs gyventumėt, ne kad būtumėt pamaldūs, nes, jeigu būsite pamaldūs, negyvensite.

Taigi, kadangi aš noriu gyventi visais momentais, savyje atrandau tą pilnatvės troškimą, ir jį atrandau tiek tada, kai nesiseka, tiek tada, kai sekasi. O jūs ne? Mums Paslaptis yra tarsi ji būtų reikalinga tik skylėms užkimšti. Ne! Paslaptis – kaip sakėme – yra *aš* viduje, viduje... tai yra esame racionalistai iki kaulų smegenų, nes *aš* be Paslapties mus domina tik tada, kai nesiseka...

GC. ... nes ten nugali...

JC. ...nugali kitas dalykas: kadangi nepajėgiame... Bet, kaip sakiau pirma, kai žmogus yra Bahamuose, jam nereikia Kristaus atminimo? Tik tuomet, kai jis yra paskendęs rūpesčiuose darbe? Tai yra klausimas, kuris nesuprantamas. Todėl vakar pateikiau pavyzdį apie poilsį. Poilsis jums geriau atskleidžia, kaip jūs suprantate *aš* (tai yra nesėkmė), nes poilsis daugeliui, atostogos yra nieko neveikimo, tai yra atminties nebuvimo sinonimas, nes, kadangi nėra problemų... išskyrus tada, kai – kaip sakė Giancarlo – vyksti į nuostabią vietą, bet prakiūra vamzdis... ir tuomet irgi...

Vėl iškyla *aš* samprata. Tai, ką mums sunku suprasti, yra religinis jausmas, ta prasme, kad struktūrinis neatitikimas, poreikiai, ir t.t. ir t.t., neturime tokios mąstysenos, neturime, praėjus daugeliui darbo su *Religinis jausmas* metų, neturime: mes ir toliau tariame „*aš*“ be Paslapties, ir todėl mums reikia ryšio su Paslaptimi tik, tada, kai nesiseka. Bet ar jums reikia mylimo žmogaus tik tada, kai nesiseka? Arba kai klausote gražios dainos, kai girdite, kai matote gražų dalyką? Viskas

jums primena mylimą žmogų. Jei taip nėra, tai ką po galais reiškia būti krikščionimi? Kodėl jus domina? Kas atsitiko skirtinga gyvenime?

Taigi auka yra paprasčiausias gestas, kurį galiu atlikti, kad kvėpuočiau, kad ir kokios būtų aplinkybės, gražios ar bjaurios. Tas paprasčiausias gestas: „Kaip gerai, kad esi, Kristau, nes kitaip tai gniuždytų“, taip pat ir puikus paplūdimys, nes viskas yra menka sielos gebėjimui. O šis mūsų *aš* susiaurinimas tik iki troškimų...

GC. Taigi aukojame save pačius...

JC. ... aukojame save pačius visiškai, nes būtent manajam *aš*, manojų *aš* visumai reikia pripažinti Kitą, kurio dėka galėtų kvėpuoti: „Nebesu *aš*, bet Kitas gyvena manyje“. Tai yra gyvenimo kvėpavimas. Todėl krikščionybė yra didžiausias pažadas, kurį gali gauti žmogus, norintis gyventi, norintis gyventi kiekvieną akimirką, nes be šito gyvenimas būtų beviltiškas, su nesėkmėmis ar be jų, nes kai žmogus turi viską ir visko jam neužtenka, nėra nesėkmė, nes klausimas yra toks: kad viskas yra menka sielos gebėjimui. „Kas pasotins sielą?“

Todėl, draugai, mūsų laukia didelis darbas. Šis savęs atidavimas viskam, viso savęs atidavimas bet kokiose kasdienio gyvenimo aplinkybėse yra galimybė kvėpuoti, nes šis viso savęs atidavimas viskam, kaip sako kunigas Giussani, negali būti kas kita nei atsidavimas asmeniui. Nėra atsidavimas viskam, judėjimo organizacijai, partijai: kas man darbo dėl partijos ar dėl organizacijos? Vienintelė protinga galimybė viskam atsiduoti yra atsiduoti asmeniui, Paslapčiai, o mums Paslaptis yra tik įsikūnijusi Paslaptis, Kristus.

„Kristus toks gražus, kad patraukia mus visus!“. Tai yra iššūkis ir programa, nes kiekvieną kartą, kai tai skaitysite per ateinančius mėnesius, per ateinančius metus, visuomet bus... turėsite priešais iššūkį: „Kristus toks gražus, kad mane patraukia visą!“, kaip patį galingiausią pažadą, kokį tik žmogus išgirdo jam duodant.

GC. Bendruomenės mokykla.

JC. Svarbiausia priemonė, kad padėtų mums atlikti šį darbą, yra bendruomenės mokykla. Tai yra darbas; žmogus gali imtis šio darbo šiaip sau, tai yra kaip tas, kuris eina į pamoką, neparuošęs namų darbų (paskui tegu nesiskundžia, kad nieko nebeatsitinka, nes niekas nevyksta automatiškai). Kaip kartais sakau novicijams: visi norime būti Bethovenu, nepradėdami solfedžuoti. Tai yra mūsų išpuikimas.

Todėl, kad baigtume šiuos metus, turime dar du skyrius: „Dvasios dovana“ ir „Krikščioniškas egzistavimas“, tai yra darbas iki vasaros.

Vasarai jums siūlome dar kartą grįžti prie rekolekčių teksto, kai tik jis bus išspausdintas, kad galėtume visi vėl skaityti tai, ką girdėjome kalbant šiomis dienomis, ir galėtume padėti vienas kitam suprasti tai ir patirti visa tai, ką sakėme.